

KAKOR JELEN
HREPENI
PO POTOKIH VODA,
TAKO HREPENI
MOJA DUŠA
PO TEBI, O BOG.

Psalm 42

BUENOS
AIRES
1984

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Necesidad de un examen de conciencia (3)

La libertad es uno de los valores máximos por el que lucharon nuestros próceres y que proclamamos en nuestro himno patrio.

¿Creemos que ella es un don dado por Dios a todos los hombres para que seamos artifices de nuestra perfección personal y social? ¿Sabemos ejercerla buscando lo que es bueno y justo según la recta razón? ¿O la consideramos como un derecho a obrar según nuestro arbitrio?

Un marcado menosprecio de la ley es una de las características negativas de nuestro comportamiento social. Esta se traduce en expresiones variadas, que van desde la evasión regular de los impuestos hasta el desprecio de la autoridad constituida.

Ob novem letniku Duhovnega življenja

Slovensko dušno pastirstvo v Argentini se zaveda odgovornosti, ki jo ima pred Bogom, da oznanja svojim rojakom katoliški verski in нравni nauk in da osvetljuje s katoliškega vidika važnejša vprašanja iz življenja vernega človeka, zakoncev, družine in družbe današnjega časa. Z govorjeno besedo skušamo to nalogo uresničevati s pridigo pri slovenski službi božji, pri duhovnih obnovah, duhovnih vajah in nekaterih drugih priložnostih. S pisano besedo pa si prizadevamo to odgovorno poslanstvo spolniti z izdajanjem tedenskega lista Oznanilo in mesečnika Duhovno življenje s prilogo Božje stezice.

„Da se morejo naši rojaki v Duhovnem življenju s svetom vere, z življenjem Cerkve in z različnimi vprašanji slovenske zgodovine, kulture in narodnosti srečavati v domačem jeziku, pomeni zanje posebno obogatitev, veselje in ponos,“ je zapisal nadškof Šuštar in dodal, da je ravno v izseljenstvu verski tisk v domačem jeziku ena najmočnejših vezi med nami in da bi bila velika duhovna škoda, če bi zaradi finančnih težav in pomanjkanja naročnikov nehal izhajati.

V Argentini preživljamo gospodarsko težke čase. Naročnino za leto 1984 smo določili na 550 argentinskih pesov. Slovensko dušno pastirstvo vas prosi in vzpodbuja, da ostanete zvesti Duhovnemu življenju tudi v teh gospodarsko težkih časih in razmerah in da po možnosti čimprej poravnate naročnino.

Za resnico

Na začetku vsakega leta razmišljamo o pomenu naše revije „Duhovno življenje“, da se znova posvetimo skrbi in delu za njo.

1. DELO

Temeljno skrb ima izdajatelj revije — Slovensko dušno pastirstvo v Argentini, ki jo sprejema kot veliko odgovornost, da preko nje doseže Slovence v Argentini in drugod po svetu.

Delo opravlja uredništvo, ki določi in poskrbi za članke, katere smiselno razdeli tekom leta, ko naprosi pisatelje, da te članke pripravijo.

Drugo nalogo ima uprava, da razpošlje list bodisi po pošti ali dosti po raznašalcih, ki gredo v posamezne kraje.

Tretji, kateri se morate posvetiti listu, ste naročniki, da ga sprejmete, preberete in tudi plačate ter tako ohranjate materialne temelje revije.

2. SMISEL

Pa bi kdo vprašal, ali je še potrebno in smiselno posvetiti toliko dela reviji, da živi.

Pa odgovarjamo: list ohranjamo zato, da bi poznali resnico in jo vzljubili.

Sv. Pavel piše Rimljanom: „Karkoli se je namreč poprej napisalo, se je napisalo v naše poučenje, da bi imeli upanje po potrpežljivosti in po tolažbi iz pisem“ (5, 14).

Cerkev stalno poudarja pomen in potrebo obveščevalnih sredstev, kamor spada tisk, in to posebej za sedanje čase: „Zato velja poziv vsem ljudem dobre volje, naj se skupaj trudijo, da bodo sredstva

družbenega obveščanja zares koristila iskanju in odkrivanju resnice kakor tudi pospeševanju človeškega napredka (Občestvo in napredk 13).

Letos obhajamo 25-letnico smrti ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana kot njegovo leto. Kar moramo v njegovem življenju posebej priznati in ceniti, je njegovo odločno oznanjevanje resnice. Posebej je v letih zmede brez strahu povedal na lep način bridke resnice vsem, ki so ga hoteli poslušati ali brati njegove članke, katerih je veliko napisal za našo revijo.

Zmot in zmede še ni konec, tudi za nas, ki živimo v izseljenstvu, kateri trdimo, da smo odšli od doma zaradi resnice. Tekom let bi mogla zakriti megla marsikatero luč resnice, če je ne bi vedno sproti odkrivali. In k temu poleg žive besede, ko jo slišimo v pridigah, šoli ali pri različnih predavanjih, najbolj pripomore pisana beseda.

Resnico pa bomo sprejeli in po njej živeli, če jo bomo vzljubili. — Tudi k temu nam pomaga pisana beseda, ko nam govori o življenju in ravnanju ljudi, kateri tekom zgodovine in danes toliko žrtvujejo za resnico.

Tudi za utrjevanje in ohranjanje slovenske narodne zavesti je pomembno pisanje revije. Že s tem, da že toliko časa izhaja v slovenskem jeziku, da nam predstavlja in rešuje probleme, ki so v zvezi z rastjo našega narodnega življenja. Poroča nam o delu naših ljudi v preteklosti in sedanjosti za dvig slovenstva, naj bo v cerkvi, šoli, organizacijah in različnih ustanovah.

3. SKLEP

Ne morem in ne smem drugega kakor priporočiti, da listu ostane te zvesti kot naročniki in bralci ter ga priporočite ali vsaj posodite drugim.

Msgr. Anton Orehar,
narodni delegat za slovensko dušno
pastirstvo v Argentini

MOLITEV OB STAREM LETU

Gospod, oziram se na pot, ki sem jo že prehodil. Zahvaljujem se ti zanjo: hvala ti za vse: za to, da si; za to, da sem; za življenje, za bližnje, za vse, kar sem dobrega prejel od tebe ali od ljudi, pa tudi za vse preizkušnje in bolezni. Obenem te prosim odpusčanja za vse žalitve in za vse, kar sem do-

brega opustil.

Gospod, mislim pa tudi na pot, ki je še pred menoj. Obe sta le del poti, ki se je pričela in se bo končala v večnosti.

Kakšna bo in kod bo vodila, ne vem. To veš le ti, zato jo polagam tebi v roke. Tebi, Gospod, ki si pot, resnica in življenje. Amen.

(„Kristjan moli“)

Prvoobhajanke po slavnosti prvega prejema evharističnega Jezusa (27. novembra 1983). Prva vrsta, od leve: Saši Jelenc, Silvija Selan, Marta Žakelj, Andrejka Stariha, msgr. Anton Orehar, Lorena Albreht, Romina Marolt, Veronika Lazar in Adrijana Oblak. Druga vrsta: Patricija Grilj, Nivenka Jelenc, Marija Evgenija Črnič, Silvana Peretti, Romina Golob, Lorena Kržišnik in Tatjana Veronika Frontini (foto Jože Tomažević).

V BOŽJEM IMENU!

Čuj: dvanajst udarcev jasno
v tiho noč je izzvenelo...

Sladko in tesnobno čustvo
naša srca je prevzelo.

Kar prihodnost nam prinaša,
je zavito v trdo temo.

Bo veselje ali žalost? —
Bogu hvala, da ne vemo!

Vemo pa, da vse minilo
bo, življenje, trud in rane —
le neskončna sreča v Bogu
nam na vekomaj ostane!

Še enkrat izgovorimo
Jezusa Ime presveto
in z zaupanjem vstopimo
z Bogom v srečno Novo leto!

V Novem letu misel prva
bodi Bogu posvečena —
naj brez Njega ne izgine
v večnost ura nam nobena!

Naj beseda naša prva
v Novem letu bo — molitev!
Naše prvo delo bodi
Bogu vdana posvetitev!

Marija Jelen-Brenčič

Novo v novem letu

„Nič ni novega pod soncem. Kar je bilo, bo spet; kar se je zgodilo, se bo spet zgodilo“ (Prid 1, 9). Morda bodo komu prišle na misel te besede iz stare zaveze, ko se bo spet začelo novo leto. Ali bo novo leto le po letnici, ali pa bo res prineslo kaj novega?

Kar nam ljudje napovedujejo novega, ni ravno razveseljivo. Čeprav bi radi naredili vse prav in dobro, uči izkušnja, da še daleč ne zmoremo vsega, kar bi radi. Veliko novega ostane samo v željah in načrtih. Nekateri pa se tako in tako raje držijo starega, preizkušnega, znanega, že navajenega in udomačenega in so do novega nezaupni.

Sveto pismo pogosto govori o novem, tako o novem stvarjenju (2 Kor, 5, 17), o novem človeku (Ef 4, 24), o novem mišljenju (Ef 4, 23) in novem duhu (Rimlj 7, 6), nas vabi in kliče k novemu začetku in k novemu življenju (Rimlj 6, 4). Napoveduje in obljublja nam novo nebo in novo zemljo (Raz 21, 1) in nam odkriva nove možnosti in razsežnosti. S tem nas spodbuja k novim odločitvam in k novim dejanjem. Novo, ki ga oznanja božja beseda, nas navdaja z upanjem in nam obeta bogastvo in življenje, ker velja božja obljuba: „Glej, vse delam novo“ (Raz 21, 5).

To božjo obljubo bi vam rad

ponovil ob začetku novega leta. Želim vam in molim z vami, da bi bili odprti za novo, ki ga dela Bog v nas in okrog nas in da bi bili njegovi zvesti sodelavci. To pomeni, da bi tudi sami iskali in razmišljali o tem, kaj bi mogli narediti novega. Bog nas vabi, da skupaj z njim ustvarjamo novo, boljše, lepše, močnejše v sebi, v svojem življenju, v verski skupnosti, v odnosih do ljudi. Tudi v načinu oznanjevanja in sprejemanja božje besede, v obhajanju zakramentov, v delu z mladino, v skrbi za bolnike in invalide, za ostarele, onemogle in osamljene, pri roditelskih sestankih in v pastoralni za zakonce in družine je mogoče najti in narediti nekaj novega. Kdor se za novo ne zanima in si zanj ne prizadeva, se sam stara. Kdor novega ne išče, mu še staro izpada iz uma in iz rok. Kdor si nič novega ne upa, ga še staro bremeni. Kdor pa je odprt za novo, ki ga oznanja in prinaša Bog, ostane mlad in Bog razveseljuje njegovo mladost, tudi če je že v letih.

Iskanje in ustvarjanje novega in prizadevanje zanj pa seveda nikakor ne pomeni hlastanja za novotarijami in odpravljanje preizkušenih in dobrih dosedanjih stvari. Kristus pravi, da je tisti, ki je poučen o nebeškem kraljestvu, podoben hišnemu gospodarju, ki pri-

Pred trikrat križanimi vrati

„Zakaj, povej, si se razpeti dal?“
sem prašal ga s sovražnimi očmi;
On mi z ljubečimi je odgovoril —
in pal sem v nič pred njim.

Oton Župančič.

Tretji sveti večer. Na predvečer Sv. Treh kraljev. Verne družine spet kropijo in kadijo po hiši. K temu obredu na tretji sveti večer še dodajo: nekdo izmed družine hodi za kadilom od vrat do vrat. Z blagoslovljeno kredo zaznamuje vsaka vrata s tremi križi; prav vsaka: v hiši, v spalnici, v shrambi, v hlevu. Povsod se blestijo trije beli križi, ki jih ne sme zbrisati nobena roka. Le čas jih zamračí, da ginejo, dokler ne zginejo.

Taka in še mnogovrstna so verska obredna praznovanja slovenskega naroda na ta tretji sveti večer — obredi polni skrivnostnega smisla. Postojmo samo pred križi na vratih. Trije so. Vsakemu stanu pišejo svoj križ.

Prvi križ gospodarju. Prvi je bil pri jaslicah gospodar, varuh sv. družine, Jožef. Previdnost mu je

.....
naša iz svojega zaklada novo in staro (Mt 13, 52).

Naj vas v novem letu spremlja in blagoslavlja „Oče luči, pri katerem ni premembe in ne sence menjave in od katerega prihaja vsak dober dar“ (Jak 1, 17).

Alojzij Šuštar, nadškof

naložila težek križ. Ne bil bi ga zmogel, da se ni oprl na vero. Čudovito je bilo razodetje, kdo je Marija, zaročena mu devica, kdo to dete — Mesija zaželeni, pričakovani, ki bo Izraela odrešil. In sedaj? Stanovanje v hlevcu, negotoljubni Betlehem, ki ni imel prostora za sveto družino. V možu se dviga odpor, da grozi: „Oj ti mesto betlehensko, ki nis' nas hot'lo jerpergvat.“ Toda že se ga oklene nežnost Marije: „Marija ga potrošta, saj večerje treba ni...“ Prvi križ gospodarju in ženi in vsej družini. Noben gospodar, nobena žena in ne družina ne gre skozi življenje razen s križem na rami. Vsaka pa se pod to težo ruši in trga, če ne zajema v najhujših trenutkih moči s križa.

Drugi križ pastirjem, za stan dninarja, hlapca, dekle, malega preprostega človeka — proletarca. Ta stan je drugi prihitel k jaslicam. To je stan preproste vere: brez knjig, brez učenosti, brez imenitnosti. Toda v njem tli večna želja po velikem, po čudežnem. Za-

to pastirjem Bog odpre nebesa, božja svetloba jih obsije, angel zažari pred njimi. Oni verujejo, vstanejo in gredo za božjim svitom, za lučjo, ki jim razodene več kot besede, ker jim vera gori v srcih in dušah. Tudi za te križ, življenje jim ga nalaga. Če nimajo uprtih oči v zvezdo, v kateri se blešči križ božjega Deteta, ne bodo prenesli teže življenja. Obup jih peha v upor, v besno zdvijanje, a križa si vendar ne otresejo z rame. Vse revolucije so priča.

In tretji križ učenim, Modri so zvezdoslovci. Vse je preračunano, vse je izmerjeno: tek in čas zvezd na minute natančno. In glejte, neznana zvezda! Svojo pot ima, zoper vsa dognana pota drugih zvezd. Knjige odpró. Da, tu je

beseda preroka Balaama: „Zvezda bo izšla iz rodu Judovega...“ „Poglejmo si“, pravijo, „prepričajmo se!“ In so šli za zvezdo, našli Dete, ga molili in mu darovali zlata, kadila in mire.

Trije križi na naših vratih, trije simboli stanovom. Vsakemu stanu svoj križ: družini, delavcu, učenjaku — tudi dijaku.

Učeni trije Modri so nam pa vedni dokaz: Resnična in pravična učenost ne more drugam kakor k Bogu. Morda res skozi zablode — tudi Modri so šli skozi puščavo; morda gre pot skozi slabo družbo — tudi Modri so bili pri krvniku Herodu. — Toda zadnja postaja odkritosrčne in resnične vede je vendarle — Bog.

Franc Saleški Finžgar

GAŠPER, MIHA IN BOLTEŽAR

Zvezda repatica

je razsvetlila nebo nad vsemi celinami,
za vse rase in narode
se je rodil božji Kralj;
rodil se je za tiste na jugu in severu,
rodil se je za one na vzhodu in zahodu.

Na vratih,

ki vodijo v kraljestvo božjega miru
na zemlji, v betlehemijski hlevček,
v rojstni kraj Odrešenika,
je tudi čez dva tisoč let
napisano ime svetih Treh kraljev.

Gašper, Miha in Boltežar

ali kakorkoli se že danes imenuje
katerikoli zemeljski vladar,
sledite svetlobi zvezde repatice,
sledite ji po poti
miru, ljubezni in pravice!

Milena Merlak

ADVENTNI VONJ

Lahnó roši novembra tihožitje.
A čas hiti, da leto dni konča.
Kot da ga vleče novih mest odkritje
v megláh prihajajočega svetá.

Zidov kostí, zavite v staro svilo;
topló utripanje svetilk v dežju;
adventni vonj, kjer dvigajo kadfílo
poljá požeta, veje brez sadu;

Gospod,
vse vpletaš v naše letne čase
in v čase milosti. Da duša rase
od Tvojih žetev blaženih zaslug.

Po svodu vleče veter težki plug.
Ker sončnih konjev ni od sinjih strug.
Gospod,
na zemlji naših duš je mraz.

MED BOŽIČNIMI ZVEZDAMI

Tu v tabernaklju, Jezus, hvala Ti!
Da si se, večni božji Sin, rodil
resnično Dete
Matere Marije
od Svetega, neskončnega Duhá!

Tu, kjer si Ti,
božično tiho sije
in sveta noč se zóri
v svit neba.

Tu v tabernaklju križajo se časi.
Zavesa vsemogočnosti Te loči
od nas,
posuta z zvezdami ponoči.
Tu v tabernaklju zvezde ne zgoré.

Gostitelj Modrih!
Sveti mi v srce,
ko mrak bo — dán,
in dan bo — noč trpljenja!

Vladimir Kos

Trikraljska meditacija

Dnevi so se krajšali v gnitju listja, v meglenem mraku, v dežjih in bojujočih se vetrovih. Iz jugozahodnih daljav so vnovič prihajala poročila o velikih poplavah. Reka je tam valila svoje narasle vode proti morju, a morje je vzkipevalo v plimi in jih vračalo kopnemu, da so se ljudje na čolnih zbegani umikali z domačij.

Na prvo adventno nedeljo je župnik oznanil na prižnici, da „se bo večerna zdravamarija odslej zvonila ob petih“, kar se je potem tudi godilo. A farni zvon se je že ob drugačni uri oglašal, zakaj december s svojim nezdravim vremenom radodarno koplje jamo ljudem, ki so dozoreli.

Sveti Miklavž je s pisanim spremstvom že utonil v pozabo in božič se je bližal. Čakali smo ga napeto, saj je tik pred prazniki toliko dela, opravil in dolžnosti, da se srce kar stiska in se nič ne poteši ob misli, da je pred vrati daljše jutranje spanje.

„Vse, kar smo odlagali in je treba opraviti še pred koncem leta, moramo dohiteti zdaj, da bodo prazniki lepi. In tega zaostalega ni malo!“

Zato so bili tisti kratki, mračni in mokri dnevi pošteno nabiti z delom.

V popolni utrujenosti, ki jo je prineslo živčno prepraznično vrvenje, izpolnjevanje zadnjih obveznosti, pospravljanje, nakupovanje,

pisanje pisem in razglednic, in v občutju, da še zmerom ni vse pripravljeno za sladki počitek, sem sitno hodil po kuhinji, ko so otroci pričeli iz omar in predalov znášati gradivo za jaslice. Tako rad bi bil nekam šel, kam drugam; pekel me je podzavesten nemir, kakor da sem zdoma, v nepravem kraju. Rodil se je iz spominov... Pozabil sem, da sem zdaj vendar jaz steber, okoli katerega se zbirajo drugi; moram stati.

Danes gledam nazaj in vidim: trinajst dni je minilo od svetega večera. Tistikrat smo na omarici postavili jaslice. Mah je bil moker in težak. Svečke so veselo plapolale — a jaz v plamenčkih še nisem videl čistosti in spočitosti: vse se mi je zdelo prenačljeno — nisem bil še pripravljen. „Sveta noč, blažena noč“ je prihajala nekako mukoma v srce, kot da v njem ni več prostora za nežnost. Otroci so prižigali rakete, skakali vsi iz sebe od navdušenja in mahali z njimi — kar trepetal sem, kdaj bo kdo koga dregnil v obleko ali celo v oko. Vse mi je bilo še tuje, kot bi se bila prejšnji teži pridružila nova: še me je držal neusmiljeni Vsakdan, ki gleda le naprej.

Šele na Štefanje si je utrlo pot v srce tisto mehko po čudnem domotožju dišeče razpoloženje, tista sladka žalost ob spominu na priče detinstva, ki jih ni nikjer več — zakaj vse se je spremenilo. Vsak

dan je pozvonil pismonoša: iz vsega sveta so prihajala voščila. Živčno sem izgrizljal jabolčne peške in mislil, koliko pisem bo treba še napisati, preden mine božični čas.

Ginljivost Silvestrovega mi ni prizanesla. Odpiral sem mapo za mapo in gledal, kaj se je nabralo v letu dni in mi samo dragoceni prostor žre. Jemal sem iz njih časniške izreke, ki jih ne bom nikdar več bral in tudi potreboval ne, ker dan za dnem prihaja v hišo novo tako blago. Zatorej sem jih zmečkal in jih gledal v plameneči zmagi ognja in v odrešujočem niču pepela. Stara pošta, podobna ogrizku, osnutki za moja pisma, že davno izpuhteli ves tisti papirnati drobiž, ki se mimogrede nabere v štirih letnih časih — vse sem mečkal in zraven užival, kot bi

si iz srčne krvi izpihaval drobce prahu. Zvečer sem v cerkvi pri tedeumu čutil, da sem čist.

Nocoj smo jaslice spet razdrli. Najprej večerja, potem rožni venec. Otroci so klečali okoli mize in na sredi med njimi je gorela drobna svečka... edina luč v kuhinji. Vedno manjša je bila in z vedno večjo ljubeznijo so zrli vanjo. Ko je izzvenel rožni venec, je dogorela tudi ona. Dobili so še zadnje, do tega večera skrivane rakete in jih prižigali. Nato so z isto vnemo spet jemali v roko kipe ljudi in živali, zvezdo, hlevec, kamne, kose lepenke s podobami hiš jeruzalemskih in kar je še takega: vse so zavijali v papir in devali v škatlo. Mah je bil čisto suh in lahak, tako da se je že dröbil. Pobrali smo ga na papir in odnesli v štedilnik; notri je dolgo tiho žarel in ugašal v pepel.

Prostor na omarici je bil že spet prazen — in vrnil se je nanj z mapami nekdanji Vsakdan, ki gleda samo naprej. A jaz sem v srcu jokal po božiču, ki je minil... še nobenkrat nisem tako želel dočakati prihodnji božič... nov čisti praznik detinstva in nedolžnosti. Zakaj bolj in bolj vidim, kako se utrinjajo kaplje z drevesa in kako dragocen je že vsak dan, ki ga preživim.

Dnevi vnovič rastejo in to prvo nedeljo po Treh kraljih bo župnik razglasil, da „se bo večerna zdravamarija odslej zvonila ob polšestih“. Od pobeljenih hribov na severu bo v rastoči svetlobi prihajala vasovat ledena zima. Cestne lu-

či se bodo v ranih jutrih potresavale in po gladkem, izbrušenem asfaltu bo ko smrtno preplašen dim poplesaval drobceni sneg. Zaloga v drvarnici bo kopnela in oznanjala, da je na pohodu nova pomlad. Vse staro bo zgorevalo v peči in nam grelo telesa.

Potem bo izbruhnila svetloba; Izola, pripeta na istrsko obalo, se bo vsako jutro pomlajala v zlati kopeli sonca. V barvah, glasevih. vonjih in gomazenju se bo razodelo od spočitosti nabreklo življenje.

Že uhaja misel na poletje, ko bomo v žaru razkritosti koprneli po malem, srečnem svetu novega božiča. Vnovič mislim ob koncu leta prebrati dnevniške zapiske; ob spominu na tiste, ki danes še žive, tedaj pa jih ne bo več, ker bodo morali vse pustiti in oditi, bom tiho gledal skozi okno na opusteli svet.

Kogar čas kruto peha naprej, srce pa mu živi od spominov, ta najbolj čuti, kako je življenje sen.

Vinko Beličič

MOLITEV OB NOVEM LETU

Gospod mojih ur in mojih let, dal si mi veliko časa. Čas je za menoj, čas je še pred menoj. Bil je moj in bo moj in podaril si mi ga ti. Zahvaljujem se ti za vsak udarec ure in za vsako jutro, ki ga doživim.

Ne prosim te, da mi daš več časa. Prosim te za modrost, da bi vse ure prav izrabil.

Prosim te, da bi znaš nekaj svojega časa ohraniti za to, kar ni ukaz in dolžnost: nekaj za tišino in zbranost, nekaj za igro in razvedrilo, nekaj za ljudi ob robu mojega življenja, ki potrebujejo družabnika.

Prosim te za prizadevnost, da svojega časa ne izgubljam, ne zapravljam, ne tratim. Vsaka ura je kot košček njive: rad bi jo preoral, rad bi v brazde zasejal ljubezen, take misli in besede, ki bodo obrodile sad. Gospod, blagoslovi to leto!

(Po Joergu Zinku)

MOLITEV ZA MIR

Gospod, Bog miru, poslal si nam Jezusa, svojega ljubljenega Sina. Po skrivnosti velikonočnega praznika si ga naredil za Odrešenika človeštva, za vir miru, za vez, ki vse povezuje v bratsko skupnost. Zahvaljujemo se ti za vsa teženja, za vsa prizadevanja, za vse, kar je storjenega, da se v našem času uresniči hrepenenje po miru. Daj, da bomo sovraštvo premagali z ljubeznijo, nezaupanje z razumevanjem, neenakopravnost z bratsko povezanostjo. Še bolj odpri našega duha in naša srca za vse naše brate in sestre, ki zdaj potrebujejo naše ljubezni, da bomo tako postajali vedno bolj nosilci miru. Spomni se, usmiljeni Oče, vseh tistih, ki trpijo in umirajo, da bo med vse ljudi vseh ras in jezikov prišlo tvoje kraljestvo pravičnosti, miru in ljubezni. Tako bo vsa zemlja polna tvoje slave.

(Po Pavlu VI.)

Škof Rožman

duhovna podoba velike osebnosti na prelomnici casa

Gregorij Rožman, poznejši ljubljanski škof, se je rodil 9. marca 1983. kot zakonski sin Franca Rožmana v Dolinčičah števil. 1 in Terezije roj. Glinik, kmetske hčerke v Repljah.

Dolinčiče so raztresena vasica na jugu šmihelske župnije ob vznožju gore Pece. Ljudje tam so bili dobri in trdno zasidrani v verskih izročilih. Rožman je že kot dijak večkrat pokazal, da je ta košček sveta zanj najlepši. Kot bogoslovec je zapel: „Kje je zemlja tako krasna, kje stanuje tak še rod? Ni ga najti v svetu širnem, če iskal bi ga povsod.“

Gregor je bil najmlajši Pongračev (tako se je pri Rožmanu reklo po domače) in ga že od majhnega kmečka dela niso bogvekej veselila. Mati mu je sama ob neki priliki rekla: „Na polju že ne boš delal, to že vidim; ti boš ali berač ali gospod!“ Kmalu se je pokazalo, da se bo verjetno uresničil drugi del materine napovedi. Komaj je

namreč Gregor začel hoditi v šolo, že se je videlo, da ga knjige bolj veselijo kakor plug in motika. Šele po velikih težavah (zlasti oče se je precej upiral), je Gregor dosegel, da je jeseni 1896 stopil v celovško gimnazijo in bil obenem sprejet v deško semenišče — Marijanišče.

V šoli se je učil vestno. V petih šolskih letih je bil odličnjak, v drugem, tretjem in petem razredu pa blizu odlike. Kot gojenec v Marijanišču je bil vzoren. Natančno je izpolnjeval hišni red vseh osem let do mature. Kot študent se je mladi Rožman poskušal tudi v pesništvu in prozi. Kot šestošolec je v „Miru“, glasilu koroških Slovencev, pod psevdonomom Emil Fanič priobčil tri podlistke, ki kažejo njegovo skrb za ohranitev npravne in gospodarske trdnosti kmečkega življenja in kmečkih domov.

Gregoriju Rožmanu so hitro minevala gimnazijska leta. L. 1904

Sprava in pokora v poslanstvu Cerkve

Sesta redna škofovska sinoda od 29. septembra do 28. oktobra 1983.

Eden izmed žlahtnih sadov II. vatikanskega cerkvenega zbora (1962—1965) so škofovske sinode, ki jih mnogi imenujejo „koncil v malem“; preprosto pa jim lahko rečemo enomesečno posvetovanje zastopnikov vseh katoliških škofov.

Doslej je bilo sedem škofovskih sinod: šest rednih in ena izredna. Na 1. redni škofovski sinodi, ki je bila leta 1967, so govorili o obnovi zakonika cerkvenega prava, ateizmu, obnovi bogoslužja in semenišč ter o mešanih zakonih. Na izredni sinodi dve leti pozneje so razpravljali

o odnosih med škofovskimi konferencami in svetim sedežem ter med škofovskimi konferencami samimi. Na drugi redni škofovski sinodi je bil govor o duhovništvu in socialni pravičnosti. Tretja redna sinoda v letu 1974 je govorila o evangelizaciji današnjega sveta. Na četrti redni sinodi leta 1977 so razpravljali o katehezi v današnjem svetu. Na predzadnji v letu 1980 je bilo na vrsti „Poslanstvo krščanske družine v sodobnem svetu“. Zadnja škofovska sinoda, ki je bila od 29. septembra do 28. oktobra 1983, pa je bila posvečena spravi in zakramentu sv. pokore v poslanstvu Cerkve.

Kdo je pripravljal zadnjo škofovsko sinodo?

je dovršil maturo z odličnim uspehom. To leto je bilo tudi leto novih maš, kar tri sosednje fare v Podjuni so se takrat ponašale vsaka s svojim novomašnikom. Abiturient Gregor Rožman je pridno pomagal pri pripravah. Risal ter pleskal je pozdravne napise, ki so jih pa po slovesnostih shranili in uporabljali pri vseh novih mašah v naslednjih letih. Tako je Rožman že tri leta pozneje ob svoji novi maši l. 1907 mogel na slavolokih brati napise, ki jih je sam naredil.

Priprava na šesto redno škofovsko sinodo je trajala tri leta. Glavno skrb je vsekakor imelo glavno tajništvo, ki ga je vodil slovaški nadškof Tomko, ki je star 59 let in stalno živi v Rimu. V svetu tajništva je bilo 15 kardinalov in škofov: nemški kardinal Ratzinger, belgijski kardinal Danneels, poljski kardinal Rubin, ki biva v Rimu, italijanski kardinal Martini in angleški kardinal

Začetek šeste redne škofovske sinode

Hume, predsednik Sveta evropskih škofovskih konferenc; nadalje kanadski kardinal Carter, kardinal Bernardin iz ZDA ter brazilski kardinal Lorscheider in štiri Afričani ter trije Azijci. Pri delu so končno sodelovali vsi škofje in številni izvedenci.

Glavni referat o „Spravi in pokori v poslanstvu Cerkve“ je sveti oče poveril milanskemu nadškofu kardinalu Martiniju, bivšemu profesorju in rektorju papeške univerze „Gregoriana“ v Rimu. Njemu je bilo v pomoč 14 izvedencev, med njimi tudi Lucio Gerera, profesor bogoslovja v Buenos Airesu.

Začetek sinode je bil v četrtek 29. septembra. V sikstinski kapele se je zbralo 216 sinodalnih očetov in okrog 40 duhovnikov, izvedencev in pomočnikov. Pet očetov ni moglo priti. Eden: kardinal Percattil iz Indije zaradi bolezni; štirim pa komunistične oblasti niso dovolile. Med temi so bili letonski kardinal Vaivods, litvanski škof Povilones, Čeh Hirka in Anthay iz Laosa.

Med udeleženci je bilo 14 zastopnikov Vzhodnih Cerkva, 45 predstavnikov škofovskih konferenc iz Afrike, 64 iz Amerike, 33 iz Azije, 6 iz Avstralije in Oceanije, 73 iz Evrope. Višjih redovnih predstojnikov je bilo 10. 20 je bilo voditeljev rimskih kongregacij in raznih tajništev ter uradov. 24 članov pa je imenoval papež Janez Pavel II.

Zbrani očetje so se iz sikstinske kapele napotili v baziliko sv. Petra. Med somaševanjem je imel uvodni govor sveti oče. Dejal je: „Zgodovina in svet sta prizorišče dramatične borbe med dobrim in zlom. Poslanstvo Cerkve je, da sodobnemu človeštvu ponavlja Kristusove besede, s katerimi je rojake pozival k spreobrnjenju in pokori.“

Popoldne so se sinodalni očetje zbrali k prvemu zasedanju; vseh generalnih zasedanj je bilo 28. Nadškof Tomko, glavni tajnik sinode, je podal poročilo od zadnje sinode. Nakazal je glavne

smernice priprave. Popoldne pa je mehiški škof Javier Lozano Baragán poročal o 5. redni škofovski sinodi, ki je govorila o družini. Sinoda je po svetu rodila veliko dobrega. Med nevarnostmi, ki ogrožajo družino, so škofje na prvem mestu imenovali praktični materializem in porabništvo. Temelje trdne družine nadalje rušijo stvari, ki so jih mnoge države uzakonile: splav, kontracepcija, ločitve; pravi grobokop so tudi predzakonska spolnost, izvenzakonske skupnosti itd. Nemški kardinal Höfner je poudaril: „Kadar propada družina, propada tudi vera in morala“.

Referat kardinala Martinija, razgovori in delo v skupinah

V petek, 30. septembra, popoldne je bil na vrsti referat milanskega nadškofa kardinala Martinija, ki je bil nekak usmerjevalec vsega dela. Govoril je o „Spravi in pokori v poslanstvu Cerkve“. V temeljnem referatu je nakazal posebej tri stvari: 1. današnje stanje v Cerkvi po svetu, 2. nauk Cerkve o spravi in 3. služba Cerkve pri uresničevanju sprave v oznanjevanju, zakramentih in na drugih področjih. Nadalje je omenil osem pomembnih vprašanj, ki naj bi jih obravnavali na sinodi. Ta vprašanja so: 1. odnos med osebnim grehom in raznimi težavami in krizami, ki se pojavljajo v družbi, 2. osebna in družbená razsežnost greha, 3. pravilno pojmovanje človekove svobo-

de, 4. notranja vez med evharistijo in odpuščanjem grehov; 5. osebna spoved in skupno obhajanje zakramenta sprave, 6. skupna odveza, 7. pogosta spoved malih grehov, 8. izobraževanje spovednikov.

Naslednje dni je bil na vrsti razgovor. K besedi so se priglasili številni očetje. Nekateri pa so poslali pismene predloge. Ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar je 5. oktobra poudaril tri stvari: 1. Vse življenje kristjanov in Cerkve naj bo nenehna pot spreobrnjenja, 2. Zakrament sv. pokore ima dve razsežnosti: kesanje glede preteklosti in sklep z ozirom na bodočnost, 3. pri pastoralnem delu je treba s priporočanjem pogoste spovedi priporočati potrebo spreobrnjenja. Belgijski kardinal Danneels je prikazal sveto spoved kot dejanje, ki človeka osvobodi in razbremeni. Pariški kardinal Lustiger je zagovarjal osebno spoved. Dejal je: „Sedanji trenutek podružbljanja in kolektivizacije v svetu poziva Cerkev, naj ne opusti stoletne prakse zakramenta, ki povzdiguje človekovo osebno dostojanstvo.“ Kardinal Ratzinger, prefekt kongregacije za verski nauk, je prebral obsežno zgodovinsko študijo o spovedni praksi vse od tridentinskega koncila v 16. stoletju, ki je uzakonil zahtevo, da se je treba vsakega smrtnega greha posebej spovedati, pa do splošne odveze, ki je predvidena samo za nekatere natančno določene priložnosti, ko osebne

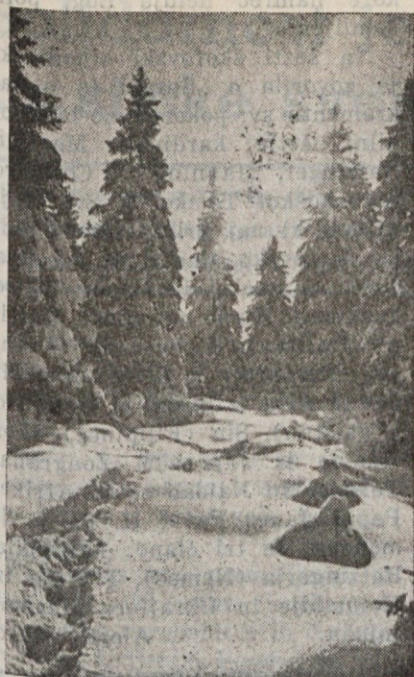
ni odvezi in 3. o pripravi spovednikov.

63 predlogov in sklepni govor svetega očeta

Sad šeste škofovske sinode, ki je trajala od 29. septembra do 28. oktobra, je 63 predlogov, ki so jih odobrili sinodalni očetje in izročili svetemu očetu, da jih bo po temeljitem razmišljanju izdal v posebnem pismu. Prvi del predlogov osvetljuje poslanstvo sprave. Drugi del razčlenjuje sedanji položaj; dobo, v kateri so mnogi pozabili na zakrament sv. pokore. Tretji del pa nakazuje pota obširne obnovitve prakse.

V sklepnem govoru, ki ga je imel sveti oče, pa je med drugim poudaril. V vsakem primeru bo ostala zasebna in ustna spoved. Po nauku tridentinskega cerkvenega zbora se mora vsak kristjan spovedati vseh smrtnih grehov po številu. Po drugi strani pa velja nauk sv. Pavla, ki ga je tudi potrdil koncil, da je za vreden prejem obhajila potrebna spoved, če se človek zaveda smrtnega greha.

„Ko ponovno poudarjamo ta dejstva,“ je dejal papež, „ne zanikamo, da je včasih Cerkev iz resnih razlogov razširila prakso splošne odveze, toda to je naredila z nujnimi in zelo natančnimi navodili. Poudariti moram, da se je treba natančno držati teh navodil. Smrtnega greha pa se je treba po splošni spovedi spovedati. Obstaja namreč dolž-

spovedi ni mogoče opraviti.“ Kardinal Cassorio, prefekt Kongregacije za zakramente in bogoslužje, je pojasnil cerkveno disciplino v zvezi s spovedjo. Pojasnil je posamično spoved, skupno pripravo s posamično spovedjo in odvezo in končno skupno odvezo.

Tretji teden je potekalo razpravljanje v jezikovnih skupinah. V treh angleško govorečih skupinah, v treh francosko govorečih, v treh špansko-portugalsko govorečih in po eni latinsko, italijansko in nemško govoreči skupini. Vse skupine so morale govoriti o treh vprašanjih: 1. o pojmu greha, 2. o osebni in skup-

nost izrečne spovedi greha. V vsakem primeru pa imajo verniki tudi pravico do posamične spovedi.“

Papež je še poudaril, da spovedi ne moremo zožiti na nujno zdravilo, kadar človek smrtno greši. Če jo redno opravljamo, postane namreč spoved dragoce na vaja kreposti, oblikovalka duhovnosti in pomoč, da bi kristjan postajal vedno bolj popoln po Kristusovi podobi.

Svoj govor je sklenil takole: „Naj stane, kar hoče, toda posvetite se — po zgledu sv. Leopolda Mandiča — delitvi zakramenta sv. pokore. Na ta način boste učinkovito oblikovali človekovo vest, bolj učinkovito kakor uporaba katerekoli psihološke tehnike ter didaktičnih in psiholoških poskusov. V zakramentu sv. po-

kore namreč deluje Bog, poln usmiljenja“.

Na šesti škofovski sinodi, ki je govorila o „Spravi in o zakramentu sv. pokore“, so bili vodilni očetje: kardinali: Martini, Ratzinger, Manning in Cordeiro ter nadškof Tomko. V Svet tajništva, ki naj pripravlja 7. redno škofovsko sinodo, ki bo leta 1986, so izvolili 12 članov. Ti so kardinali: Hume (Anglež), Martini (Italijan), Etchegaray (Francoz), Bernardin iz ZDA, Lorscheider in Arns iz Brazilije, Cordeiro (Pakistan), Sin (Filipinec), škof Hamao iz Japonske, Zougrana, Teissier in Naidao so iz Afrike. Papež Janez Pavel II. pa je imenoval še tri člane: kardinala Ratzingerja (Nemec), Trujilla iz Kolumbije in Ukrajince Hermaniuka.

Alojzij Stare

Cerkev na Grenadi se zahvaljuje

„Z božjo pomočjo moramo iz naše države narediti kraj miru, ki bo temeljil na pravičnosti, resnici, ljubezni in svobodi,“ so med drugim zapisali grenadski škofje v zahvalnem pismu mednarodnim silam, ki so posredovale na tem karibskem otoku po državnem udaru, v katerem je bil ubit ministrski predsednik Bishop.

Pismo so prebrali v katoliških, metodističnih, prezbiterijanskih in anglikanskih cerkvah med nedeljskim bogoslužjem. „Naša zahvala gre vsem, ki so odgovorili prošnjam našega guvernerja, posebej še ZDA

in sosednjim karibskim državam. Konferenca krščanskih Cerkev na Grenadi obžaluje žrtve spopadov in izraža solidarnost z družinami padlih“.

Svet Cerkev na otoku Barbados je odgovoril tistim, ki so kritizirali ameriško „invazijo“ na Grenado. Posredovanje ZDA in karibskih držav je označil za „odločilno dejanje, ki je osvobodilo ljudstvo na Grenadi izpod vladavine terorja“ Kubancev in Sovjetov ter domačih ekstremistov. Prezbiterijanska Cerkev izrecno poudarja, da kritiki niso upoštevali mišljenja prebivalcev Grenade. V teku leta bodo sedaj svobodne volitve.

Solidarnost je zdravilo za stiske sveta

Po enem mesecu trdega dela se je v Rimu končala škofovska sinoda, ki je razpravljala o spravi. Zadnji teden so škofje pripravljali besedilo poslanice, ki so jo naslovili na vse ljudi. Poslanico objavljamo v celoti.

Iz človekovega srca se neprestano dviga klic k osvoboditvi od tesnobe in še naprej k polni uresničitvi.

Škofje, ki smo prišli na sinodo z vsega sveta, skupaj s svetim očetom delimo z vami vašo bolečino in upanje.

Z žalostjo smo premišljevali o zlu v svetu, ki zapira človeku pot do resnične osvoboditve in človeka vrednega življenja. Posebej še odklanjamo in obsojamo:

— teptanje človekovih pravic in napade na dostojanstvo in svobodo posameznika ter na življenje in svobodo neoboroženih ljudi;

— kratenje verske svobode, ki omogoča verujočim izpolnjevanje dolžnosti in uresničevanje nalog;

— rasno diskriminacijo vsake vrste;

— napadalne vojne, nasilje in terorizem;

— kopičenje orožja, zlasti atomskega, in sramotno trgovino z orožjem in vojnim materialom;

— nepravilno delitev bogastev sveta in družbeno ureditev, v kateri bogati postajajo še bogatejši, revni pa revnejši.

Krivica se širi po svetu in mir postaja vse bolj negotov, kljub temu pa upanje ne sme nikoli ugasniti. Iz globin bolečine človekovo srce nikoli ne neha hrepeneti po življenju in ljubezni.

Greh je ranil in razdelil človekovo srce in iz tega pogosto izvirajo krutosti in krivice družbe, v kateri živimo.

Božja beseda govori človeku o njegovi bolečini in njegovem upanju. Spodbuja nas k spreobrnjenju in vrnitvi k Bogu. Beseda, ki jo je Gospod oznanjal že na začetku svoje službe sprave, govori s posebno močjo vsem, vernim in nevernim, zlasti v svetem letu odrešenja: „Spreobrnite se in verujte evangeliju!“ (Mr 1, 15).

Ta beseda nas poziva k pokori in spreobrnjenju srca, dokler ne prosimo odpuščanja in se spravimo z Očetom. Bog hoče, da bi naša družba živela kot ena sama velika družina v pravičnosti in resnici, v svobodi in ljubezni.

Božja beseda nas uvaja v skrivnost božje ljubezni do človeka in nam daje razumeti Gospodovo zapoved v evangeliju: Ljubite Boga

in bližnjega kakor sami sebe. Združeni z vesoljno Cerkvijo sodelujemo pri nalogi, ki nam jo je zaupal Kristus: ustvariti civilizacijo ljubezni tako, da bomo ozdravili, spravili in združili razbiti in razdeljeni svet. Kot kristjani prosimo odpuščanja za svoje grehe in pomanjkljivosti, ki so povzročile toliko razkolov.

Pastirji in verniki, vsi skupaj uresničujemo to poslanstvo v Kristusovem imenu. Skupaj z njim se izenačujemo z reveži, trpečimi, stiskanimi, z vsem človeštvom. Ves svet mora postati vedno bolj spravljena skupnost narodov in ljudstev.

Cerkev, kolikor je zakrament sprave za svet, mora biti resnično in učinkovito znamenje božjega usmiljenja. Posebej v zakramentu sprave slavimo ali prosimo Boga odpuščanja, ko hkrati izkustveno doživljamo zdravilne učinke njegove ljubezni. Zakrament sprave obnavlja in utrjuje pri vsakem posamezniku prijateljstvo z Bogom in nas osvobaja za njegovo službo.

Za osebno rast v svetosti je seveda potrebna molitev, post, miloščina ter potrpežljivo prenašanje težav vsakdanjega življenja.

Sveti Duh s posebno močjo govori naši generaciji ter jo vabi k popolni prenovi srca in k edinosti v veri. Drugi vatikanski cerkveni zbor je zelo jasno povedal, kaj moramo narediti, če hočemo v našem času uresničiti božje načrte. Za izpolnitev tega poslanstva moramo biti vsi enega duha in enega srca.

Škofje pozivamo k večji edinosti znotraj Cerkve. Nujno prosimo vse

krščene, naj skupaj odkrijejo pot, ki ob popolni zvestobi evangeljski resnici vodi naravnost k edinosti vseh kristjanov.

V dobro vsega človeštva želimo sodelovati z vsemi drugimi verstvi in z vsemi ljudmi dobre volje. In tega ne govorimo samo v našem imenu: „Namesto Kristusa smo poslani, kakor da Bog opominja po nas. Prosimo v imenu Kristusa: Spravite se z Bogom!“ (2 Kor 5, 20).

Cerkev želi sodelovati pri odpravljanju razdeljenosti in napetosti v svetu in tudi mi se ne bomo utrudili v prizadevanjih za mir in razorožitev in odpravljanje napetosti, zlasti tistih med Vzhodom in Zahodom. Nobene politične moči nimamo, lahko pa pomagamo, da bodo odgovorni slišali glas svojih ljudstev, ki si želijo gotovosti in miru.

Cerkev se ne bo mogla nikoli pomiriti s politično in gospodarsko ureditvijo, ki potrjuje krivico. Med drugim bomo uporabili vse svoje sile in vso avtoriteto, ki nam je na voljo, da bi dosegli učinkovito odpravo neenakosti med severno in južno poloblo.

Cerkev ni v družbi, v kateri živi, nikoli nehala iskati pravičnosti in miru, posebej še v obliki dejavnosti Petrovega naslednika. Sinoda priznava, da je veliko ljudi, ki bi radi izboljšali ureditev sveta, toda nimajo za to možnosti. Obračamo se torej k tistim, ki imajo v rokah oblast, naj vložijo vse potrebne sile, da bi nam dali družbo, ki bo bolj pravična in bolj mirna.

Pater Leopold Mandić - svetnik

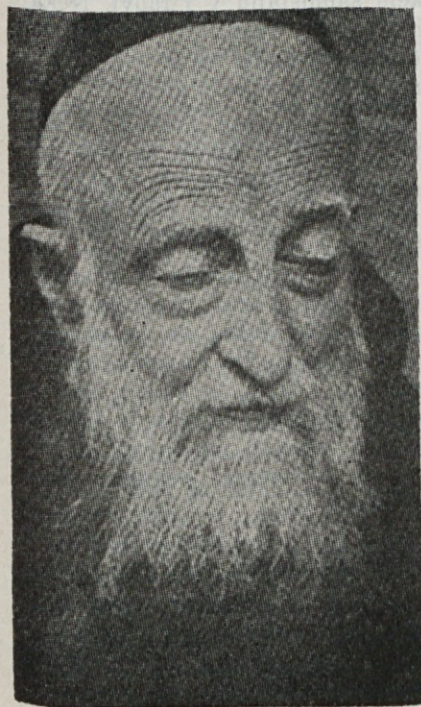
V nedeljo 16. oktobra je papež Janez Pavel II. ob navzočnosti velike množice romarjev z vsega sveta (nad sto tisoč) razglasil za svetnika hrvaškega kapucina p. Leopolda Mandića. Največ romarjev je bilo iz italijanske pokrajine Furlanije—Julijske Krajine, saj je novi svetnik večino življenja preživel v Padovi. Navzoča je bila tudi skupina hrvatskih romarjev in okrog 160 Slovencev. Več rojakov iz Jugosla-

vije ni moglo priti z avto za avto, saj je bilo preveč ljudi. Vsega je bilo preveč, saj je bilo preveč ljudi. Vsega je bilo preveč, saj je bilo preveč ljudi.

vije ni moglo priti z avto za avto, saj je bilo preveč ljudi. Vsega je bilo preveč, saj je bilo preveč ljudi. Vsega je bilo preveč, saj je bilo preveč ljudi.

V daljšem nagovoru po slovesni kanonizaciji p. Leopolda je papež svoja razmišljanja navezal na spravo, ki je bila prav tedaj tema razprav škofovske sinode, hkrati pa vsebina izrednega sveta odrešenja. Prav službi sprave pa se je posvetil sv. Leopold Mandić. Bog je ljubezen in vsi je potrebujemo. Sedanji svet živi v nenehnem bivanjskem strahu in edino božja ljubezen je lahko učinkovito zdravilo zanj. Danes, ko razgllašamo Leopolda Mandića za svetnika, ta klic ljubezni in sprave še posebej glasno odmeva, je dejal papež.

Nato je papež orisal življenje novega svetnika, ki je potekalo brez velikih zunanjih del; bilo je preprosto življenje kapucina, življenje uboštva in skromnosti, vendar je bilo to herojsko življenje ljubezni do bližnjega. Ni pisal velikih teoloških del, ni bil blesteč govornik, samo spovedovati je znal. Toda prav v tem je bila njegova veličina. Kot spovednik je bil ves poglobljen v Boga, iz te življenjske povezave pa je črpal moč za duhovno vodstvo drugih ljudi. V vsakem člo-

veku je videl bitje, ki mu je hotel posredovati Boga. Veliko je molil in kakor Mojzes z dvignjenimi rokami klical na ljudi ljubezen in spravo. Tudi danes naj bi se Cerkev nikoli ne trudila pričevati, da je Bog ljubezen, ki kliče vsakega izmed nas. Cerkev naj bi božjo ljubezen, dobroto in spravo razgrinjala na vse človeštvo.

Ob papežu je na trgu sv. Petra somaševalo 45 kardinalov, 160 nadškofov in škofov, med njimi Kuharić, škofa iz Padove in Splita ter generalni predstojnik kapucinskega reda Carraro.

Slovenske romarje so organizirali kapucinski slovenski samostani. V treh dneh bivanja v Rimu so obiskali 4 velike bazilike in še druge rimske znamenitosti. Romanje je potekalo v znamenju svetoletne sprave. Bogoslužno srečanje na grobu sv. Cirila je vodil nadškof Šuštar. V imenu vseh Slovencev izpričujemo svojo vero in svojo zvestobo, je dejal. Zahvaljujemo se za odrešenje, največji dar Boga človeku. Ko je spregovoril še o življenju in delu sv. Leopolda Mandiča, je prosil romarje in vse slovenske vernike, naj molijo za označevalce in pričevalce božjega usmiljenja.

Sv. Leopold Mandić je bil rojen 12. junija 1866 v Hercegovnem v Boki Kotorski. Njegovi predniki so se pred Turki zatekli v Boko Kotorsko. Bogdan je bil dvanajsti otrok. 16-leten je vsto-

pil v kapucinski red v Vidmu (Udine), ki spada v beneško provinco. Pri preobleki je dobil redovniško ime Leopold. Leta 1890 je v Benetkah prejel mašniško posvečenje.

V prvih duhovniških letih ga je prežemal ekumenski duh, zato si je želel v domovino, da bi gradil mostove med Vzhodno in Zahodno Cerkvijo. Predstojniki mu zaradi rahlega zdravja tega niso dovolili. Kljub temu je bil nekaj časa na ozemlju današnje Jugoslavije in sicer v Zadru (1899) in dobro leto (1905—1906) v Kopru. Od takrat do smrti leta 1942 pa je bil spovednik v kapucinskem samostanu v Padovi. Nekaj časa je bil vzgojitelj mladih redovnikov, vendar se je vedno znova vračal v spovednico.

Ostal je vedno povezan z domovino, saj ni nikoli sprejel italijanskega državljanstva, zato je tudi moral za nekaj časa v pregnanstvo v južno Italijo.

Njegovo pričevanje in njegovo mučeništvo hkrati je bila spovednica. Od jutra do večera so jo oblegali ljudje najrazličnejših stanov, od blizu in daleč. Skrivnost njegovega uspeha je bila v njegovi iskreni ponižnosti, s katero je sprejemal vsakega spovedanca.

Že takoj po smrti so se ljudje začeli zatekati k njemu z molitvami. Leta 1976 ga je papež Pavel VI. razglasil za blaženega, Janez Pavel II. pa 16. oktobra 1983 za svetnika.

Nadškof Šuštar

o težavah vernikov v Sloveniji

Informativni tednik Dela TELEKS (Ljubljana, 1983/35) je prinesel iz pogovora z ljubljanskim nadškofom Šuštarjem na vprašanje, katere TEŽAVE ZA VERNIKE so po protokolu med Vatikanom in Beogradom v Jugoslaviji še ostale, tale odgovor:

Da je danes še več odprtih vprašanj v razmerju med Cerkvijo in našo družbo, kažejo vsakdanje izkušnje.

Mednje spada po mojem mnenju vse to, kar z eno besedo povzemo kot ateizacijo v naši družbi, v javnosti in šoli in v raznih drugih ustanovah, enostransko in neobjektivno prikazovanje krščanstva in Cerkve ter njene zgodovine, enakopravno sožitje in konstruktivno sodelovanje med vernimi in nevernimi ob vedno novih tožbah o drugorazrednosti in neenakopravnosti vernih občanov, moralni in socialni pritisk na verne zaradi njihovega verskega udejstvovanja, nezaupanje in malodušnost, ki ju je mogoče pri vernih ljudeh tolikokrat srečati.

Prav tako bi bilo treba obravnavati vprašanje verske in pastoralne oskrbe bolnikov in invalidov po bolnicah in jetnikov v zaporih, navzočnost verskih in cerkvenih elementov, izrazov, imen, znakov, navad in praznikov (posebno božiča in velike noči) v našem javnem življenju, reševanje prošelj

za lokacije in gradbena dovoljenja za cerkve, veroučne učilnice in druge cerkvene objekte.

S tem nikakor še niso našteteta vsa vprašanja, že zato ne, ker se pojavljajo vedno nova.

Če je protokol med Vatikanom in Jugoslavijo nakazal okvir in podlago za reševanje odprtih vprašanj, pa reševanje samo ostaja stalna naloga v konkretnem položaju in času.

Težji se mi zdijo problemi na idejnem področju. Tak je npr. problem polne svobode drugačne etike, kot jo zagovarja vodstvo družbe, konkretno glede spoštovanja človekovega življenja od spočetja naprej, nerazvezljivost zakonske zveze in etične norme v osebnem življenju in medsebojnih odnosih.

Cerkev zagovarja evangeljska načela, ki so velikokrat v nasprotju z javnim mnenjem. Ne more pristati na to, da neka skupina svojo ideologijo, ki more biti vedno le stvar svobodne odločitve vsakega zrelega posameznika, uveljavlja s kakršnimkoli nasiljem ali s pomočjo sredstev, ki jih ima na

Sestanek izseljenskih duhovnikov

Na jesenskem shodu (X. 83.) slovenskih izseljenskih duhovnikov Zahodne Evrope v Voralbergu ob avstrijsko-švicarski meji je škof Lenič prebral tudi duhovno oporoko škofa Rožmana in protestno pismo nadškofa Šuštarja Šinigoju. O obojem je poročala ljubljanska „Družina“.

Trideset izseljenskih duhovnikov se je v dneh od 24. do 28. oktobra zbralo v vorarlberškem mestecu St. Arbogastu na svoj 53. sestanek. V prijaznem domu zbrani, z lepo cerkvico in drugimi ustreznimi prostori, odmaknjenimi v tihoto gozda, je bilo študijsko in prijateljsko srečanje naših duhovnikov nadvse lepo in pristrčno. Sestanku je prvi dan predsedoval ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič, katerega je rimska kongregacija za škofo določila za njihovega predstojnika. Druge dneve je shodu predsedoval dr. Janez Zdešar, predsednik Zveze slovenskih duhovnikov v Evropi. Srečanje je bilo predvsem študijsko. Nove vidike v sodobni moralni teologiji je pastoralnim delavcem na tujem odkrival Jože Drolc, slovenski duhovnik na švedskem. O novem cerkvenem zakoniku, predvsem kolikor

.....

voljo kot vodilna politična sila. V zvestobi evangeliju je Cerkev poklicana, da budi moralno vest vsakega posameznika in sleherne družbe. Temu poslanstvu se ne more odreči, čeprav se zaveda, koliko je tudi kristjanov samih, ki ne živijo tega, kar od njih zahteva evangelij, ne v zgodovini ne danes.

zadeva naše verne izseljence in njihove duhovnike, je govoril Ciril Lavrič, narodni delegat za dušnopastirstvo med našimi rojaki v Avstriji.

Spomladi in jeseni se slovenski izseljenski duhovniki zberejo na večdnevni študijski sestankih, vsakokrat na različnih krajih. Tematsko širok razpon teh srečanj je vsakokrat zelo pester, da privabi vselej domala vse slovenske izseljenske duhovnike.

To je bila tribuna svobodne misli o vsem, kar v tujini domovino zaznamuje,

Srečanje v St. Arbogastu je zaznamovalo tudi prijateljsko kramljanje o domovini in njenih stiskah. Slovenski izseljenski duhovnik je kakor antena — vse vrste informacij se pretaka po njej. Spoznava druge dežele, Cerkve in ljudstvo, kulturo in civilizacijo, bere tuje časopise, domače, posluša pripovedi rojakov, ki prihajajo z dopusta v domovini, prisluhniti mora izseljencu, ki po vojni ni več videl rodne grude, pa vedno z njo živi. Steče beseda o naporih, da zbereš otroke naših rojakov, ki so raztreseni po Evropi, da bi v njih rastle verska zavest in bi živeli krščansko življenje, v zvestobi krščanski tradiciji v slovenskem narodu; besede o naporih za prireditve,

kjer se zberejo rojaki, da bi začutili narodno skupnost v jeziku, pesmi, kulturi in veri.

Škof Lenič, pričevalec in zagovornik, je prebral iz oporoške škofa, ki mu je bil v mladih letih tajnik (škofa Rožmana, op. DŽ):

„Povem vam svojo skrivnost, i je doslej še nihče ne ve — tudi moj spovednik ne; menda mi Bog ne bo štel v zlo, če jo odkrijem. Ko sem silno težko sprejel ‚crucis pondus et praemium‘ (težo križa in plačila) ob posvečenju, je bila v tistih slavnostnih urah moja duša vsa zavita v temo in vihar temnih slutenj. Od tod moje geslo. Tedaj sem se Bogu dal na razpolago za vse žrtve, ki mi jih namerava naložiti, edino to sem ga prosil, naj kraljestvo božje v dušah in v zunanjem svetu med verniki škofije ne trpi zaradi moje nesposobnosti in nevednosti nobene škode. Tedaj sem Bogu daroval tudi sledeče: naj umrjem v pozabljenju in zaničevanju, naj bo moj grob neznan, naj me zgodovina še tako črno in krivično slika in naj ostane tak spomin name v zgodovini ali pa naj moje ime čisto izgine, da se nikjer ne omenja več — samo da bi božje kraljestvo rastlo in se utrjevalo v dušah, samo da bi se čim več duš zveličalo, samo da bi božja čast rastla in se večala. To daritev sem večkrat ponavljal in jo tudi nocoj ponavljam: Gospod, sprejmi to žrtev, če je Tebi všeč in če služi tvoji časi in zveličanju duš. In če bi zdaj Gospod to žrtev sprejel? Ali naj jckam? Ali ne moram reči le: Hvala ti, Gospod, da se poslužuješ mene, nevrednega za svoje svete cilje. Hva-

la Bogu za vse, prav za vse...“

Srečanje v St. Arbogastu je bila tudi vsestranska izmenjava izkušenj, mnenj o dušnopastirskem delu, o prireditvah na različnih krajih, pa tudi o težavah, s katerimi se pogosto srečujejo izseljenski duhovniki; tudi poudarjena želja, naj vodstvo Cerkve na Slovenskem tesneje sodeluje pri delu izseljenskega duhovnika. — Škof Lenič je bil zagovornik tudi teh prizadevanj. Prebral je pismo nadškofa Šuštarja predsedniku Komisije za odnose z verskimi skupnostmi Dušanu šinigoju. Med drugim nadškof v pismu poudarja:

„že dlje časa sem dobival iz Nemčije tako od Slovencev kot od Nemcev vprašanja in pritožbe glede neke ankete, ki je bila razdeljena otrokom slovenskih staršev po šolah, ki jih vodijo naši učitelji po Nemčiji. V tej anketi, kakor Vam je gotovo znano, so bila nekatera vprašanja, ki se nanašajo na versko opredeljenost otrok in njihovih staršev. Za anketo so zvedele tudi nemške šolske in druge oblasti in so proti temu ostro reagirale. Ponovno in ponovno smo že dobivali iz Nemčije, pa tudi od drugih, pritožbe prizadetih, da jih ob obisku domovine organi notranje uprave v razgovorih, na katere jih kličejo, vprašujejo tudi, če obiskujejo slovensko mašo. Pozitivno vemo, da so mnogi zaradi tega prenehali hoditi k slovenski maši iz strahu, ‚da ne bi doma tega zvedeli‘ in bi morda zaradi tega ob vrnitvi imeli težave... Tudi s svoje strani prosim, da bi se takšne stvari, ki so tako kočljive in lahko škodijo tudi ugledu naše države v tujini, res več

PISMO SLOVENSКИH ŠKOFOV PEVODJEM IN CERKVENIM PEVCEM

Dragi organisti, pevovodje
in cerkveni pevci!

Ob praznovanju godu sv. Cecilije, zavetnice cerkvene glasbe, mislimo na vas s posebno hvaležnostjo. Predvsem se vam zahvaljujemo za vaše požrtvovalno in dragoceno sodelovanje pri bogoslužju. Bog vas je obogatil z darom vere, dal pa vam je tudi lep glas in dober posluš ter vam je navdihnčil duha požrtvovalnosti, da te svoje sposobnosti postavite v službo cerkvene skupnosti. Brez ljubezni, ki jo navdihuje vera, bi bil še tako velik glasbeni in pevski dar le „brneč bron“ (1 Kor 13, 1). Vera nam daje doumevati, da je človek resnično velik, največji tedaj, ko z vdanim in hvaležnim srcem proslavlja Boga. To češčenje doseže svoj najvišji in najpolnejši izraz pri sveti maši, ki je srce bogoslužja Cerkve, posebno pri nedeljski maši župnijskega obče-

---

ne ponavljale. Naj bi imeli naši ljudje v tujini zares vtis, da jih zaradi njihovega verskega prepričanja in udejstvovanja iz domovine nihče ne nadzoruje ali morda celo plaši...“

Srečanje v St. Arbogastu je najplemeniteje zaznamovala jutranja evharistična daritev, razlaga božje besede, skupna molitev in ubrana slovenska cerkvena pesem.

(Družina 44 / 1983)

stva. Zato je sodelovanje pri maši za kristjana najbolj častno opravilo.

Pevski dar, lep glas in dober posluš so odlike, ki niso dane vsakomur. Vi ste jih prejeli. Z vami vred se za ta dar zahvaljujemo Bogu, kakor se gotovo tudi sami ne pozabite nenehno zahvaljevati.

Še marsikdo ima dar in veselje do petja, a ga ni v vaših vrstah. Morda ga še ni doseglo povabilo k sodelovanju pri župnijskem pevskem zboru, morda mu manjka vere ali požrtvovalnosti. Sodelovanje pri cerkvenem pevskem zboru je namreč precej zahtevno, kajti brez rednih in načrtnih vaj ni mogoče dobro zapeti. Če vse te napore in žrtve sprejemate iz ljubezni do Boga, kateremu s svojim petjem in igranjem služite, vam ni pretežko.

Skupaj z vsemi verujočimi v vaši župniji sestavljate eno samo občestvo, ki se zbira okoli istega oltarja, pri katerem ste vi duhovnikovi ožji sodelavci, pri slovesnem bogoslužju takorekoč nepogrešljivi. Iskreno želimo, da bi vas duhovna glasba, zlasti bogoslužne pesmi, vedno tesneje povezovala s Kristusom. On naj vam daje moč, da bi tisto, kar v pesmih izpovedujete, v življenju uresničevali in tako bili vzor celotnemu župnijskemu občestvu.

Ob godu vaše nebeške zavetni-

Jezus Kristus

Kršćanstvo izvira od Jezusa Kristusa, zgodovinske osebnosti, ki se je rodila, živela in umrla v nekdanji Palestini, na stični točki treh omik in celin. Azije, Afrike in Evrope. Z Jezusovim rojstvom se začenja sedanje štet-je let.

Jezus Kristus se je rodil v **Be-
tlehemu** iz izraelskega rodu. Kot poročajo, ga je njegova **mati de-
vica** spočela čudežno. Nato je bi-
val v naselju Nazaret, kjer je

---

ce vam voščimo, da bi vas sode-
lovanje pri cerkvenem petju in
glasbi vodilo k večnemu bogosluž-
ju, kjer bomo skupaj z angeli in
svetniki Gospodu peli novo pe-
sem. Pristrčno vas pozdravljamo
ter nad vas in vse vaše drage
kličemo božji blagoslov!

Vaši škofje

preživel večji del svojega življe-
nja v tihoti in pri vsakdanjem
delu.

Ko je bil star 30 let, je začel
nastopati z oblastjo in javno pri-
digati med svojimi rojaki. Vsem
in slehernemu je oznanjal odlo-
čitev: „Bog vas kliče, da se spre-
obrnate, da verujete vanj in vsto-
pite v njegovo kraljestvo.“ To je
nujno vabilo k duhovni prenovi,
obenem pa oznanilo osvoboditve
in veselja: po Jezusu se Bog obra-
ča do ljudi in jih vabi, naj stopi-
jo v njegovo družino in dosežejo
srečo, po kateri hrepenijo.

Jezus je blagroval ponižne,
krotke, pravične, usmiljene, mi-
roljubne, preproste in iskrene.
Zahteval je pogum za prelom s
sleherno obliko greha, tudi za
ceno največjih žrtev, in odpiral
obzorja prihodnjega življenja. De-
jal je: „Kaj pomaga človeku, če

si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?" Vsakogar je učil, naj se čuti majhnega pred Bogom, naj gleda v drugih brate in naj bo pripravljen odpuščati tako, kakor Bog zares odpušča vsakemu človeku. Tako je vsakomur prinašal upanje in mu dajal zaupanje v Boga.

Z drugimi je delil bolečino in izkušnje življenja. Delu in družini je dajal čast. Enako je cenil dostojanstvo moža in dostojanstvo žene. Posebno je ljubil otroke. Cenil je prijateljstvo in spoštoval narodne vrednote. Preden je umrl, je povzel svojim učencem ves svoj nauk v besede: „Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil. Po tem vas bodo ljudje spoznali, da ste moji učenci, ako se boste ljubili med seboj.“

Iz sočutja do človeškega trpljenja in da bi pokazal, da prinaša božje odrešenje, je storil mnogo čudežev. Ozdravljal je slepe od rojstva; storil je, da so pohabljeni in mrtvoudni začeli spet hoditi; obujal je mrtve. Tako je z dejanji dokazal, da je resnično božji poslanec na zemlji.

Učencem je sam razkril o sebi in svojem poslanstvu, kolikor so mogli razumeti. Obljubil pa jim je, da jim bo Bog poslal po njegovi smrti Svetega Duha, ki naj bi jih uvedel v polnost razumevanja in resnice. Boga je imenoval svojega Očeta; o sebi pa je govoril kot o Sinu, ki ga pošilja Oče in ki ima isto oblast kakor Oče, je pa v vsem pokoren

njegovi volji, ki je, kakor je rekel, njegova hrana.

Namen njegovega bivanja na zemlji je bilo izpolnjevanje poslanstva, ki ga je hotel izvršiti v duhu pokorščine in ljubezni. Dejal je, da je prišel, „ne da bi mu stregli, ampak da bi on stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge.“ Dejal je tudi, da je „dobri pastir“, ki daje svoje življenje za svoje ovce. Svojo smrt je primerjal žitnemu zrnu, ki se razkroji v zemlji, da zopet zraste in obrodi obilen sad.

Njegove besede in njegovo ravnanje je razburilo in užalilo verske poglavarje njegovega ljudstva. Sklenili so ga odstraniti. Zavedal se je nevarnosti, ki so se kopičile na njegovi poti, a ni storil ničesar, da bi se jim izognil. Nekega dne so ga prijeli in ujetega izročili rimskemu upravitelju Ponciju Pilatu. Ta ga je iz slabosti zaradi svoje koristi obsodil na sramotno smrt na križu. Preden je pa na križu umrl, je svoje življenje izročil Očetu in odpustil tistim, ki so ga križali. Rimski častnik, poveljnik čete, ki je izvršila smrtno obsodbo, je, ko ga je videl umreti, vzkliknil: „Resnično, ta človek je bil božji Sin!“

Nekaj učencev ga je pokopalo. Njegov grob so, čeprav so ga sovražniki zastražili, tretji dan našli prazen in Jezus se je mnogim prikazal kot od mrtvih vstali, kakor je bil obljubil. Večkrat se je prikazal očitno svojim učencem, ki so pozneje pričali, da so

ga videli vstalega s svojimi lastnimi očmi in se ga dotikali s svojimi lastnimi rokami. Nato se je nekega dne vpričo njih **dvignil v nebo** in izginil izpred njih oči. Tako je končal svoje vidno poslanstvo na zemlji. Napovedal je, da se bo **ob koncu časov v veličastvu vrnil**, da bo zbral sadove semena, ki ga je vsejal, in povrnil vsakemu po njegovih delih.

Jesusove glavne besede in dejanja so učenci zbrali in popisali

v štirih knjižicah evanĝelijev. Za kristjane je to najdragocenejši del „nove zaveze“ in vsebuje oznanilo in pričevanje, ki so ga apostoli dajali o njem. Po evanĝelijih se njegova osebnost še naprej javlja v zgodovini in vsem ljudem postavlja glavno vprašanje o njegovi osebi in njegovem poslanstvu: „In vi, kaj pravite, kdo sem?“

(Tajništvo za nekrstjane pri apostolskem sedežu)

Ladja, z mnogimi morji za sabo

Za realizem Kristusa-človeka je značilno, da usode svojega odrešenjskega sporočila ni hotel prepustiti stihiji, kakor se reče.

Ta propovednik „veter, ki veje, kamor hoče“, ni hotel seme evanĝelija raztresti v veter zgodovine, prepuščajoč ga nekemu samogibernemu razplodu. Ta borec za svobo-

do duhá zoper vsako disciplinsko formalizacijo je hotel prepustiti svojo dediščino neki organizaciji. Še več: ta prerok, ki je s svojim poslanstvom šel mimo tedanje duhovniške kaste, je hotel urediti to organizacijo po nekem hierarhičnem načelu.

To je samó dokaz več o temeljni

nevizionarnosti, recimo realnosti, ki je v osnovi Kristusove osebnosti.

Eyangelist Matej nam je ohranil formalno izjavo, dano Petru, prvaku dvanajsterih: „Ti si Peter, to je Skala, in nato skalo bom sezidal svojo Cerkev.“

To ni beseda vizionarja. To je beseda graditelja, trezno zazrtega v prostor in v čas.

Zato je to, kar sledi temu tako rekoč inženirsko stvarnemu tonu, presenetljivo: sledi mu prerokba. Pravzaprav najbolj „tvegana“ izmed vseh Kristusovih prerokb. Prerokba, ki je ne prepušča ovravljenju vernikovega doživetja, ampak objektivni verifikaciji prihodnje zgodovine: „Te Skale peklena vrata ne bodo premagala.“

V deroči tok stoletij je bila postavljena Skala in nanjo je bilo vklesano zagotovilo nepremagljivosti.

Dve tisočletji zgodovine, od suženjske dobe do atomske, tega zagotovila še nista ovrgli.

Nasprotno, umestno se je vprašati, ali je ta Skala sploh kdaj tako visoko zažarela nad časom kakor prav sredi naše atomske dobe, ob mili eksploziji papeža Janeza XXIII. Človeštvo se je očarano zazrlo vanjo, iznad vseh ideologij in konfesij, tako rekoč v planetarni ekstazi, ki jo v tem stoletju morada po obratni intenzivnosti dosega samó ekstaza groze, s katero se je zazrlo v demonsko eksplozijo Adolfa Hitlerja. Mogoče še nikdar v zgodovini ni ta Skala, tudi pod

reflektorskim učinkom modernih komunikacijskih sredstev, tako zažarela očem sveta. Mlada kakor nikdar, po dva tisoč letih... Morada še nikdar ožarjena s takim prestižem kakor v tistih urah, ko je svet s transistorjem v roki sledil umiranju Janeza XXIII...

In vendar — kolikokrat bi se bila morala v teh dvajsetih stoletjih po suhem verjetnostnem računu Petrova barka pogrezniti, kakor so se zapovrstjo pogreznili okrog nje rimski imperij, barbarska kraljestva, renesančne monarhije, Napoleon in Hitler?

Zgodovina Cerkve teče pravzaprav od vsega začetka po robu katastrofe: to je ladja, ki že dva tisoč let reže vihar.

Potopilo bi jo bilo lahko že prvo judovsko preganjanje po Binkoštih, še preden je izplula iz Jeruzalema. Da to preganjanje ni bilo šala, nam dokazuje Savel: preden postane Pavel, je to tipičen predstavnik ideološko-policijskega terorja, ki hoče svojega nasprotnika kratkomalo uničiti.

Ko si je po kratkem postanku v Antiohiji izbrala za prestolnico Rim, bi jo bil lahko zadušil v krvi že Neron, kaj šele naslednjih tristo let preganjanj.

Ko je zlezla iz katakomb, je že tvegala, da se izvotli v novem režimskem statusu, ki so ji ga v čedalje širših okvirih priznavali Konstantin, Valentinijan in Teodozij. Zgodovina dovolj dokazuje, kaj postane ideja, kadar se utelesi v režim.

Istočasno je morala doživeti pravcato eksplozijo: okrog sto krivih ver v enem stoletju! Nekega jutra se zbudi vsa preplavljena od arijanizma. Edini otok pravovernosti je samó še Aleksandrija z neukrotljivim boriteljem Atanazijem.

Kar ni uspelo herezijam, bi bilo lahko uspelo barbarom, ki se nekaj stoletij v nezadržnih valovih zgrinjajo drug za drugim na že krščanski Zahod: to mogočnost dokazuje na primer izbrisanje krščanstva v severni Afriki, domovini Tertulijana in Avgušтина.

Ko se s Karlom Velikim plima unese, se papeštvo že začne pogrezati v temo 10. stoletja. In že je tu veliki razkol, ki odtrga od Rima ves krščanski Vzhod.

V novo tisočletje gre Cerkev nakvašena s tistimi rušilnimi fermenti, ki že najavljajo duhovni odpad renesanse. Zmaga v boju za investiture je le začasna. Papež v nekem videnju vidi asiškega ubožca Frančiška, ko v svoje roke lovi podirajočo se Cerkev v podobi lateranske bazilike.

Da se papež vrne iz pregnanstva v Avignonu, za to je potrebna preroška akcija Katarine Sienske. In že je tu zahodni razkol, ko bi se morala Petrova ladja potopiti, če sploh kdaj: istočasno tri različne Cerkve s tremi različnimi papeži, za katerimi se — višek groteske! — porazdelijo celó tedanji svetniki!

Enotnost se ponovno vzpostavi samo za to, da jo kmalu zatem

raztržejo Henrik VIII., Luter in Calvin.

Po tridentinskem koncilu Ladja zaplove v morja, ki so ji čedalje bolj tuja, v njena jadra udarjajo vetrovi novega poganstva, na neznaní obali se ji reži nasproti bog Razum. In komaj očisti s krova plesen janzenizma, se že znajde v krvavem plesu francoske revolucije in čez njen krov zdirjajo Napoleonovi konji.

Restavracijski mir, ki sledi temu orkanu, je v bistvu samó zavratno zorenje novega potresa, ki bo odpihnil njeno tisočletno zemeljsko sidrišče, papeško državo. Epicenter potresa je tokrat v samem središču, v Rimu. Divji vihar, ki se sprosti nad kupolo Sv. Petra prav v hipu, ko Pij IX. slovesno razglašá dogmo o papeški nezmotljivosti, je samó atmosferski simbol vse drugačnega neurja, v katero je zvrtničeno Petrovo plovilo. Z njegovega krova se množično seli proletariat, celotna fronta evropske misli je v eni sami protibožji ofenzivi, filološka znanost je zaminirala zgodovinsko verodostojnost biblije, pobesnела rimska drhal hoče vreči truplo Pija IX. v Tiberó — skratka, Petrova ladja je videti samó še usmiljenja vreden relikv, ki naj ga, natovorjenega s poslednjimi ostanki svetovne reakcije, ob krohotu novega stoletja prekuene prvi piš, kolikor ne bo zgnil v svoji preživeli strukturi. Pričakovanje se mora sicer unesti, ko novi krmar Leon XIII., s suvereno kretljivo, ko da nič ni, v blestečih latinskih stihih opeva no-

ve tehnične iznajdbe, na stežaj odpre zgodovinarjem vatikanske arhive in izreče svoj strogi memento kapitalu. Toda že pod njegovim naslednikom, Pijem X., Ladja že pušča vodo ob samem gredlju, kakor da se je načela ob čereh modernizma.

Benedikta XV. noben državnik ne jemlje zares, ko skuša napraviti konec klanju prve svetovne vojne. Papeškemu opazovalcu se zaprejo vrata v versajski grad, kjer se snujejo mirovne pogodbe nove Evrope. Tako ponižana v čisto duhovno prisotnost mora potem Ladja zapluti med ledene sklade modernih totalitarnih diktatur. Med drugo svetovno vojno

se Hitler resno ukvarja z mislijo, da bi Pija XII. preselil iz Vatikana. In komaj si je to predrzno plovilo z 2. vaticanskim koncilom prenovilo svoj krov in razpelo v prihodnost nova jadra, že mora novi krmar klicati na preplah ob globinskem pokanju v podladju. In nad krov lega neko medlo malodušje, občutek, ko da je koncil razočaral...

Dva tisoč let plovbe skozi besnenje elementov ali skozi zavratna zatišja, ob več manj zaznavnem pokanju struktur, proti zmeraj manj predvidljivim obalam...

In vendar Ladja še stoji na površju in naprej reže valove.

Alojz Rebula

Proti pacifizmu

Oktober in novembra 83, predno so začeli na evropskih tleh sestavljati nove ameriške rakete srednjega dometa, ki bodo seveda nosile atomske konice, sposobne samostojnega manevriranja, je bilo v Ameriki in po Zahodni Evropi veliko bučnih pacifističnih manifestacij, ki jih je instrumentirala Sovjetska zveza, da bi ohromila zahodno obrambno odpornost. Na žalost je tudi del zahodnih krajevnih Cerkva nasedel pacifističnim parolam in se udeleževal manifestacij. V Vzhodni Evropi teh gibanj ni, če pa so, seveda nasprotujejo le nameščanju ameriških raket na evropski celini, o raketni in drugi atomski orožarni Varšavskega pakta pa previdno molčijo.

Jasno besedo je povedal kölnski nadškof kardinal Höffner: „Tista mirovna gibanja, ki se zavzemajo za enostransko razorožitev, seveda ne morejo računati na našo podporo“.

Na rednem jesenskem zasedanju v Lurdu so tudi francoski škofje objavili svojo listino o miru in razoroževanju. Izjavili so, da je zanje povsem upravičeno obrambno razpoloženje, ko gre za jedrsko oboroževanje. V bistvu so škofje ponovili izjavo predsednika Mitteranda: „Mirovna gibanja so na Zahodu, rakete pa na Vzhodu.“ Menijo, da „zato države lahko zakonito pripravljajo obrambo, da bi tako vzele pogum napadalcu, pa čeprav bi šlo za nasprotno jedrsko grožnjo. Grožnja še ne pomeni uporabe.“

Martin Luter

**PRED 500 LETI SE JE RODIL ZAČETNIK REFORMACIJE,
KI JE POVZROČILA RAZDELJENOST ZAHODNE CERKVE**

Ocene velikih osebnosti, ki so s svojo dejavnostjo vplivale na potek zgodovine, so navadno sporne. Prav posebej velja to za razne verske reformatorje, ki jih pretirano slavijo, nasprotniki pa prav tako pretirano blatijo. Taka sporna osebnost je tudi Martin Luter, katerega 500-letnice rojstva se spominjamo. Katoliški zgodovinarji so ga v preteklosti slikali kot glavnega povzročitelja razkola v zahodni Cerkvi v zelo črnih barvah, protestanti pa so ga slavili kot očeta vere in pre-

novitelja krščanstva. V zadnjih desetletjih se je podoba Lutra na katoliški strani močno spremenila, pa tudi protestanti gledajo bolj kritično in stvarno na to veliko osebnost 16. stoletja. Za razumevanje njegove osebnosti in vloge je potrebno pogledati v taktiratne verske in cerkvene razmere, v potek njegovega življenja, pa tudi v stanje v zahodnem krščanstvu, ki ga je povzročil njegov nastop.

Zahodna Evropa v Lutrovem času

Politično upravna ureditev Evrope je bila urejena v strogem fevdalnem duhu. Papež je imel v srednji Italiji svojo državo, njegova politična moč v Evropi pa je zelo oslabela. V srednji Evropi je bilo obširno rimsko cesarstvo nemške narodnosti, kamor so spadale tudi naše dežele. Francija, Anglija in Poljska so bile samostojne kraljevine. Na Balkan in globoko v Panonsko nižino je razširilo svojo oblast muslimansko turško cesarstvo. Fevdalne države niso bile enotne, centralna oblast je imela le majhno moč, velik vpliv pa so imeli posamezni zemljiški gospodje, med katerimi so

bili tudi škofje in poglavarji nekaterih cerkvenih redov. Prav posebni fevdalni gospodarji so v reformaciji igrali važno vlogo, ko so reformatorsko gibanje bodisi podpirali bodisi zatirali.

Cerkev so vodili „renesančni“ papeži. Ob koncu 15. st. je bil papež zloglasni Aleksander VI. Borgia, ki je bolj skrbel za koristi svojih otrok kakor za dobro vesoljne Cerkve. Julij II. (1503—1513) je bil velik ljubitelj umetnosti, začel je zidati sedanjo cerkev sv. Petra, sklical je tudi V. lateranski koncil (1512—1517), ki naj bi vnesel v Cerkev potrebne reforme. Praktičnih učinkov pri prenovi Cerkve pa ni bilo. Papež Leon X., ki je vodil Cerkev ob Lutrovem nastopu, je bil velik uživač; prirejal je love in zabave in znan je njegov izrek: „Uživajmo papeštvo, dokler ga nam Bog naklanja“. V takem ozračju rimske kurije ni bilo moč pričakovati pobude za uspešno prenavo Cerkve z njenega vrha. Veliki humanist tega časa Erazem Rotterdamski je napisal oster pamflet proti papežu Juliju II., ostal pa je katoličan in po obisku Rima je zapisal: „Če je Cerkev pri glavi tako gnila, mora biti božje delo, da ni že razpadla“. V takih papežih so Luter in njegovi sodobniki težko videli Petrove naslednike, namestnike Kristusa in pastirje vesoljne Cerkve. Začeli so se proti njim boriti kot proti zastopnikom Antikrista.

Tudi sicer so bile razmere v Cerkvi, zlasti v njenih hierarhič-

nih strukturah, slabe in vse je bilo potrebno temeljite reforme. Povezanost Cerkve s fevdalnim redom, ki je Cerkvi v visokem srednjem veku prinesla razcvet, se je že v 14. in 15. st. pokazala kot ovira za potrebno prenavo Cerkve. Omogočala je namreč številne zlorabe v cerkveni upravi in povzročila, da so bili predstavniki hierarhije bolj fevdalni gospodje kot verski pastirji zaupanega ljudstva. To je povzročalo odpor tudi pri dobromislečih ljudeh. Nemogoče je bilo vskladiti to stanje z evangeljskim duhom krščanskega bratstva. Fevdalno pojmovanje avtoritete in oblasti je povzročilo prepad med hierarhijo in božjim ljudstvom in zatemnilo evangeljsko zahtevo po služenju. To razdvojitve so pospeševali številni privilegiji, ki jih je dobil kler z državne strani, velika ekonomska moč Cerkve ter močna družbena in duhovna avtoriteta hierarhije. Pozitivna kritika na račun hierarhije je bila skoraj onemogočena. Škofijske sedeže in druge višje cerkvene službe, ki so imele bogate nadarbine, so zasedali običajno ljudje iz vrst plemstva. Nekateri so kopičili mnoge donosne cerkvene službe, prejemali dohodke nadarbin, na dušnopastirskih postojankah pa so imeli slabo plačane namestnike.

Sicer je bilo vse družbeno življenje v tem času prežeto z vero. Ker pa ni bilo prave verske poudarjenosti, je prihajalo do izkrivljenja zunanjih izrazov vere in do

pozunanjenja verskega življenja. Razbohotilo se je pretirano češčenje svetnikov, razne procesije in romanja, pa tudi razna ekstremistična verska gibanja kot bičarji, štiftarji in tem podobni. Mnogo nepravilnosti je bilo pri podeljevanju odpustkov.

Tudi duhovni tokovi, ki so prevladovali v tedanji Cerkvi in družbi, so pospeševali nastop reformacije. Zdravi realizem filozofije visoke sholastike se je umaknil papirnati sholastiki nominalizma, nazora, ki je v pojmih videl le besede, ne pa odraze stvarnosti. Zaradi prepada med hierarhijo in božjim ljudstvom in zaradi večini ljudi nerazumljivega latinskega jezika v bogoslužju se je širila individualistična pobožnost, v kateri ni bilo v ospredju duhovno občestvo Cerkve, ampak le posameznik v svojem odnosu do Boga. Največji vpliv pa je imel na reformatorje in tudi na Lutra duhovni tok humanizma, ki je proti avtoritarni Cerkvi tedanjega veka postavljal v ospredje človeka, njegovo svobodo in njegove probleme tudi na verskem področju.

V takem ozračju je nastopil Martin Luter, ki je želel prenoviti Cerkev na osnovi božje besede. Na njegova stališča pa so vplivali tudi njegovi osebni verski problemi, ki jih je hotel rešiti na podlagi sv. pisma. Zato si oglejmo njegovo življenje.

Lutrova mladost in študij

Po podatkih, ki jih omenja Lutrov prijatelj in sodelavec Ph. Melancton, se je Martin Luter rodil 10. novembra 1483 v Eislebnu v družini rudarskega mojstra Hansa Lutra. Luter v svojih spominih omenja, da je kmečkega rodu. O poreklu njegove matere Margarete ni zanesljivih podatkov. Oče pa je bil iz rodu svobodnih kmetov iz Möhra. Lotil pa se je rudarskega poklica in je bil rudarski podjetnik za kopanje bakrove rude. Starši so se malo pred Martinovim rojstvom priselili v Eisleben, nato pa so se kmalu preselili v Mansfeld, kjer je Martin preživel svoja otroška leta. Imel je še 4 brate in 3 sestre. Vzgoja v družini je bila zelo stroga, sam Luter v spominih pripoveduje, kako so ga starši do krvi pretepli zaradi kraje enega oreha.

V Mansfeldu je od leta 1488 obiskoval mestno šolo. Spomladi leta 1497 ga je oče poslal v stolno šolo v Magdeburg, že naslednje leto pa se je Martin preselil k sorodnikom v Eisenach, kjer je nadaljeval šolanje. Na svoje učitelje se Luter spominja z grenkobo,

pravi, da so naučili malo, pogosto pa uporabljali palico.

Leta 1501 se je Luter vpisal na malo prej ustanovljeno univerzo v Erfurtu in začel študirati filozofijo, ki je bila tedaj podlaga za nadaljni študij. Študentje so morali stanovati v konviktih, kjer je vladala stroga, skorajda meniška disciplina. Septembra 1502 je dosegel stopnjo bakalaureata, januarja 1505 pa je postal magister filozofije. Ob tem študiju se je seznanil z nominalizmom, ki je tedaj prevladoval v filozofiji, pa tudi s takratnimi humanističnimi tokovi. Zanimivo pa je, da je pozneje kritiziral tudi način poučevanja filozofije.

Po želji svojega očeta se je Luter odločil za nadaljnji študij prava. 24. aprila 1505 je začel predavati na univerzi kot magister, 26. maja pa je začel študirati pravo. Nato je prišlo nekaj nenavadnega, kar je spremenilo njegovo življenjsko smer. Sredi semestra 20. junija se je nenadoma odločil, da obišče svoje starše v Mansfeldu. Vzrok obiska ni znan. Na poti domov se je v nogo ranil z mečem. Za zdravje se je priporočal Materi božji in po nekaj tednih je ozdravel. 2. julija se je napotil nazaj v Erfurt. Na poti ga je pri vasi Stotternheim zalotila nevihta in strela, ki je udarila poleg njega, ga je vrgla po tleh. V smrtni stiski je poklical na pomoč sv. Ano, ki so jo takrat zelo častili, in vzkljnil: „Pomagaj, sv. Ana, postati hočem menih“. Življenjepisci

so prepričani, da ni šlo le za nenadno odločitev, ampak da je moral Luter o tem koraku razmišljati že prej, v življenjski stiski pa je ta sklep dozorel. Poslovil se je od svojih prijateljev in 16. julija stopil v samostan avguštincev v Erfurtu.

Avguštinski menih in profesor sv. pisma

V erfurtskem samostanu avguštincev, ki so spadali med tako imenovane beraške redove, je bilo središče za študij menihov tega reda v saški pokrajini. Luter je tu opravil postulat in noviciat ter v začetku jeseni leta 1506 napravil redovne zaobljube. Takoj nato je prejel red subdiakonata, v začetku naslednjega leta diakonat in 3. aprila 1507 je bil posvečen v duhovnika. Predstojniki so nadarjenega mladega meniha določili za nadaljnji teološki študij. Posebno naklonjen mu je bil predstojnik erfurtskega samostana in namestnik voditelja saške province J. von Staupitz, sicer profesor sv. pisma.

V tem času se je Luter trudil zvesto izpolnjevati meniške dolžnosti: korno molitev, brevirja, vsakotedensko spoved in obhajanje evharistije. Pri tem je imel nekatere težave, ki pa niso tedaj izvirale iz teoloških pomislekov, ampak iz njegove zelo natančne vesti. Bal se je, ali vse to prav in vredno opravlja. Med študijem teologije je opravljal tudi slubo lektorja filozofije najprej v Erfurtu, potem pa v Wittem-

bergu, kamor se je dokončno preselil. Leta 1511 je romal v Rim, naslednje leto je 19. oktobra promoviral za doktorja teologije in takoj nato postal profesor na wittenberški teološki fakulteti, kjer je predaval eksegezo sv. pisma. V tej službi je ostal naslednja leta, poleg tega pa je prevzel tudi razne službe v svojem redu in nastopal kot pridigar.

Gotovo je, da je Lutrov nauk povezan z njegovimi prizadevanji v duhovnem življenju. Nekateri menijo, da je prav spoznanje, da s svojo lastno močjo ne more biti dober, da vedno ostaja grešnik, privedlo Lutra do tega, da je začel učiti: samo vera in samo milost nas moreta opravičiti pred Bogom. Drugi iščejo drugačne razlage Lutrovega notranjega miselnega razvoja. Peter Manns meni, da je bilo za Lutra temeljno vprašanje, kako priti do popolne ljubezni do Boga, ki človeka opravičuje pred Bogom. Zavračal je mnenje, da se popolna ljubezen kaže v dobrih delih. Iz lastnega izkustva je spoznal, da popolne ljubezni ni zmožen. Za-

to je za osnovo opravičenja postavil zaupno vero v zasluženje križanega Kristusa. Zapisal je: „Na mesto ljubezni postavimo vero“.

Lutrov protestni nastop

Pri oblikovanju „nove teologije“, ki jo je zastopal Luter glede opravičenja, so bila važna njegova predavanja, zlasti njegova eksegeza pisma Rimljanom, in javne teološke razprave, ki so bile tedaj v navadi. Lutrovi nazori so začeli prodirati v svet. Prav takrat je dominikanski menih Tetzel vodil razpečavanje odpustkov, pri katerem je bilo tudi več nepravilnosti. Razpisani so bili za gradnjo cerkve sv. Petra v Rimu in za poravnavo dolgov kardinala in brandenburškega nadškofa Albrechta. Luter je s teološkega stališča nastopal proti podeljevanju odpustkov. Dan pred praznikom vseh svetnikov leta 1517 je poslal nadškofu Albrechtu, nekaterim drugim škofom ter univerzam svojih 95 tez, v katerih zastopa svoj nauk o opravičenju le po veri in milosti in zagovarja najvišjo avtoriteto sv. pisma. Po starem izročilu je te teze nabil tudi na vrata grajske cerkve v Wittenbergu, zgodovinar E. Iserloh pa temu odločno oporeka.

Luter s tem nastopom ni nameraval pretrgati s Cerkvijo in Rimom. V pismu prof. Staupitzu in posebnem pismu posvečenem papežu Leonu X. Luter zagovar-

ja svoje teze, pravi pa, da se je pripravljeno podvreči papeževi sodbi. Toda ogenj idej, ki jih je Luter prižgal, se je širil naprej. V Nemčiji so organizirali razna srečanja, na kaetrih je Luter branil svoje teze. Njegova nasprotnika sta bila zlasti dominikanec Tetzl in ingolštatski profesor J. Eck. Nadškof Albrecht je Lutrove teze poslal v Rim. Po kardinalu legatu Kajetanu je bil Luter poklican v Rim, kamor pa ni odšel. Medtem pa so v Rimu Lutra že razglasili za javnega heretika, ker se upira papežu. Luter je jeseni 1518 apeliral na koncil in se začel obračati proti papežu kot Antikristu.

Smrt cesarja Maksimilijana v začetku leta 1519 in volitev novega cesarja Karla V. je Lutrovo zadevo za nekaj časa potisnila v ozadje. Poleti 1519 pa se je nadaljevala Lutrova polemika z Eckom. Spor je šel po svoji zgodovinski in psihološki nujnosti naprej, tako da kmalu poravnava ni bila več mogoča. V letu 1520 je Luter napisal 3 svoja glavna dela, v katerih je temeljito razložil svoja stališča, po katerih samo zaupna vera s strani človeka opraviči in mu omogoči zveličanje; sv. pismo pa je postavil kot edino avtoriteto v Cerkvi. Eck je v začetku leta 1520 odšel v Rim in tam pomagal pri sestavi papeške bule „Exurge Dominus“, ki je obsodila 41 Lutrovih tez, Lutru kot javnemu heretiku pa je dala še 60 dni časa, da se podvrže Cerkvi. Bula

je bila izdana 15. junija, še istega leta. 10. decembra jo je Luter javno vrgel v ogenj. Temu dejanju je hitro sledila druga papeška bula 3. januarja 1521, ki je Lutra kot heretika izobčila iz Cerkve. Tako je prišlo do popolnega Lutrovega preloma z Rimom.

Spomladi istega leta je cesar poklical Lutra na zagovor v Frankfurt. Luter se je tu skliceval na svojo vest, da svojih tez ne more preklicati. Tako je postal „izobčenec“ in se je nekaj let skrival kot vitez Jörg. Del visokega plemstva se je zavzel za novo gibanje in Luter je zlahka pri njih našel zatočišče in možnost za nadaljnje delo.

Širjenje reformacije in Lutrova zadnja leta

Luter je bival po obsodbi najprej v Wartburgu pri knezu Friederiku, spomladi 1522 pa se je vrnil v Wittenberg. Reformacijsko gibanje se je hitro širilo in Luter ga je hkrati podžigal s svojimi govori in spisi, pa tudi krotil, ker so nekateri hoteli iti dalje kot on sam. Proti tem odklonom je bil prav tako oster kot proti Rimu.

Začel je uvajati novo bogoslužje v nemškem jeziku, odpravil je zasebne maše, postavil je tudi temelje nove notranje cerkvene ureditve. Lotil se je tudi novega nemškega prevoda sv. pisma.

Lutrove ideje o svobodnem človeku, ki ni podrejen nobeni av-

toriteti razen Bogu, so dvignile nemške kmete v upor proti fevdalcem. Toda Luter jih je razočaral. Ni se postavil na njihovo stran, ampak na stran plemstva in zahteval pokorščino svetni oblasti. Med tem uporom je 13. junija 1525 Luter obhajal poroko z bivšo cistercijansko redovnico Katarino von Bora. Luter je še nekaj let po svoji ločitvi od Rima ostal avguštinski menih, a nove ideje so izpraznile samostan in tako je bila njegova poroka logična posledica razvoja dogodkov. Vendar so tudi mnogi njegovi somišljeniki obsojali ta Lutrov korak.

S poroko je Luter začel nov način življenja. Posvečal se je tudi hišnim opravilom, vendar je stal sredi novega verskega gibanja in dogajanja. Sodeloval je pri določitvi smeri novega nauka, pripravil je katekizem in se še nadalje trudil za ureditev bogoslužja in cerkvene ureditve.

Leta 1530 je prišlo do razgovorov o verski pomiritvi na državnem zboru v Augsburgu. Luter kot obsojen heretik ni mogel neposredno sodelovati. Glavni sogovornik s protestantske strani in glavni avtor znane augsburške veroizpovedi je bil Melancton. Poskus pomiritve se je ponesrečil, ker katoliški sogovorniki niso hoteli popustiti v treh stvareh: glede obhajila pod obema podoboma, glede celibata in glede maše v nemškem jeziku. Danes katoličani priznavajo, da se augsburška veroizpoved v bistvu strinja

s katoliškim naukom.

Luter je v Wittenbergu še izvrševal profesorsko službo in se posvečal družini, ženi in otrokom. Oče mu je umrl leta 1530, mati pa leto za njim. V zadnjih 15 letih življenja se je Luter veliko bavil z vprašanji poslednjih reči. Ta leta ga je pogosto mučil močan glavobol. Postajal je vedno bolj zajedljiv in pogosto se je spuščal v prepire tudi s svojimi prijatelji.

Nemški protestanti kakor tudi Luter sam so se pogosto sklicevali na koncil. Ko pa je papež Pavel III. za maj leta 1537 sklical koncil v Mantovi (ta koncil se ni uresničil, 8 let pozneje pa se je začel koncil v Tridentu), Luter ni bil navdušen za koncil, ki ga je sklical papež. Po nalogu dvornega kneza je za koncil skupaj s prijatelji sestavil temeljne točke svojega nauka, to so tako imenovani šmalkaldenski artikli, v katerih ponavlja svoj nauk o opravičenju, odklanja latinsko mašo in njen daritveni značaj in ostro odklanja tudi papeštvo.

V zadnjih letih je pisal ostre polemične spise proti raznim nasprotnikom. Tako je leta 1545 napisal spis „Proti rimskemu papeštvu, ki ga je ustanovil hudič“. Zanimivo je, da je zelo ostro nastopal tudi proti Judom, in nekateri ga imajo za pobudnika nemškega antisemitizma.

Zadnja leta ga je pogosto mučila bolezen. Umrl je star 63 let 18. februarja 1546 v Eislenbnu, kjer se je tudi rodil. Njegove

Naši domovi in domovina

Govor Božidarja Finka na obletnici Slomškovega doma 19. IX. 1983

Če bi imeli zbrane vse govore, ki so bili izgovorjeni po naših domovih ob priložnostih, kot je današnja, bi imeli pred seboj kaj pestro sliko nastopajočih in obširno zbirko misli. Slišali bi bleščeče govornike in resne učnike, globokoumne mislece in neposredne razlagavce preprostih, temeljnih idej. Nekateri govori bi nas ganili, drugi nas uvedli

zadnje besede so bile tiste, ki so jih vsak večer ponavljali avguštinski menihi: „V tvoje roke izročam svojo dušo, reši me, o resnični Bog“. Pokopali so ga v grajski cerkvi v Wittenbergu, kjer je še danes njegov grob.

Luter gotovo ni bil svetnik v običajnem pomenu besede, prav tako pa ni bil hudič, kakor so ga včasih prikazovali katoličani. Bil je močna osebnost, globoko veren, poln notranjih stisk, ki jih je hotel reševati s pomočjo vere. Bil je izredno eruptiven, nagel, hkrati pa odločen in nepopustljiv v svojih stališčih. Hotel je prenoviti v stoletjih zaprašeno in preležano Cerkev. V spletu zgodovinskih okoliščin pa je postal začetnik reformacije.

France Perko

v premišljevanje; ti bi nam vlili navdušenje, oni nas navajali k vztrajnemu delu. V njih bi našli razglabljanja o družbenem pomenu domov, o njihovi kulturni namembnosti, nraavnovzgojni naravnosti, ki naj označuje življenje v naših domovih, pa o narodnoobrambnem smotru, ki ga imajo po naravi in namenu. Med temi govori bi našli take, ki po slogu in miselnosti sledijo tradicionalnemu slovenskemu izražanju, pa tudi take, ki ujemajo ton današnjega tukajšnjega doživljanja stvarnosti in zato zajemajo morda bolj tudi mlade rodove.

V tej pestrosti idej, prijemov in podajanja pa bi žarel en sam plamen velike in globoke prizadetosti, ki nas vse razgreva, nas nagiba k združevanju in nam daje moči, da vztrajamo.

Ogenj, ki nas ogreva, se hrani v našem idealu, ki je v nas vseh globoko zajet v vsem bitju, v idealu slovenstva. Vse naše družbeno, organizirano življenje izhaja iz zavesti, da spadamo skupaj, ker smo v splošni človeški družbi nekaj svojega, drugačnega in se te posebnosti zavedamo, čeprav smo odcepljeni od celote. Vsaka naša organizacija, vsak naš dom nam pomeni kotiček do-

movine v tisti sliki in čustveni uglašenosti, ki smo jo prinesli s seboj ali nam je bila vlita po prednikih, učiteljih in umetnikih. Ta ideal je velika vrednota, saj nam vsem blaži duhá in zadoščuje potrebi po dobrem in lepem.

Topli plamen pa ima tudi svoj blišč. Naša zasidranost v slovenstvu ni samo nostalgичno domoljubje, hrepenenje po izgubljenem in vase zaprta zasanjanost. Zar našega ognja se odraža v plodnem ustvarjanju in poustvarjanju slovenskih duhovnih vrednot, s čimer hočemo sicer ujemati korak časa, a vendar ostati jasno zvesti temeljnim počelom in s tem z našega brega sooblikovati duhovno podobo domovine, ki nima krajevnih mejá. Slovenski genij po nas žari tudi v svet. Res se svet diči z delom naših rok, a po njem raste v svetu Slovenija. Vsak naš zunanji javni delavec na duhovnem ali snovnem področju, vsak naš znanstvenik in umetnik je žarek v snopu luči, ki sije iz slovenskega duha v široki svet in katerega blišč ne more ostati neopažen. Slovenski darovi, s katerimi se bogati človeštvo, so v resnici posejila, ki nam bodo nekoč vrnjena, če bomo znali kot celota v enakopravno družbo z narodi sveta. Z vso gotovostjo pa so dragocene postavke v računih božje ekonomije, če so naši prispevki k svetovnemu napredku pravega duha.

Naš skupni ideal je torej Slovenija, za nekatere rodna do-

movina, za mnoge med nami že samo domovina prednikov. Za njo nas je skrb, vsi želimo in terjamo zanjo pravico, da more spet postati dobra mati vsem svojim sinovom in hčeram, tudi tistim, ki živimo ločeni od nje. Tudi nam bi morala dajati zdrave življenjske sokove, tudi nove generacije po svetu bi morala oplajati z živimi prvinami. Pa ne more biti dobra hranilka, ker ji ni dana svoboda. Tega smo si vsi svesti, to nas boli in tudi vzburja.

Ko pa imamo v zavesti, da s Slovenijo ni tako, kot bi po pravici moralo biti, hranimo v globini tudi podobo, ki bi jo naj Slovenija nekoč imela. A ne samo v zavesti, tudi v resnici o stvarjamo in doživljamo Slovenijo v malem. Vsak naš dom, tudi ta Slomškov dom, ima obličje, kot si ga preneseno želimo za slovensko domovino.

Poglejmo! Dom sestavlja družba svobodnih ljudi, ki ustanovo iz rade volje vzdržujejo. Kljub razlikam v čutenju in mišljenju je med njimi strpnost in udobno sožitje. Vodstvo res predstavlja članstvo, saj je svobodno izvoljeno na demokratično izvedenem splošnem zboru. Članstvu je vodstvo tudi odgovorno, zraven pa še odprto za vsako zasebno pobudnost. V vsem se ravna po načelu subsidiarnosti, saj ne vodi posameznih dejavnosti v domu neposredno, marveč jih najprej le pobuja in ima nad njimi po področnih referentih samo splo-

šen nadzor. Z dušnopastirskim predstavištvom dom ni organsko povezan, a je z njim v harmoničnem odnosu ter versko delovanje omogoča in podpira, pa zaradi tega nihče ne čuti nad seboj kakega nasilja vesti. Šolsko dejavnost dom samo omogoča, vodijo pa jo z vzgojitelji predvsem starši, ki se jim priznava prva, neposredna in najbolj odločujoča pristojnost nad vzgojo svojih otrok. Šola ne samo poučuje, ampak predvsem oblikuje dobrega človeka, v svet postavljenega in slovensko čutečega, in mu posebno z veroukom vceplja zavest dolžnosti do Boga in ljudi. Dom ima posebno razumevanje z družinami z otroki, s starimi in onemoglimi in se v njem v vseh medčloveških odnosih izraža čut solidarnosti. Skrbi, da so prostori in okolica neonesnaženi, udobni in ustrezni lepotnemu okusu. Za kulturno, telesnovzgojno in razvedrilno delovanje ima dom široko odprta vrata in daje rad na voljo vse svoje naprave prizadevanjem za duševno in telesno rast mladine, ne da bi jo hotel kakor koli uklepati v miselne kalupe. Javni simbol doma je čista slovenska zastava, brez strankarskih nalepkov. Dom je odprt vsem poštenim ljudem, čeprav skrbno varuje svoj slovenski značaj in zdravo moralno ozračje. Svoboda velja torej v vsem, samo ne v tem, kar bi bilo proti splošnemu namenu, redu, pravicam članov in morda proti svobodi sami.

Dom je pa tudi samostojen. Neodvisno določa svojo pot in sredstva in načelno v vsem za došča samemu sebi. Seveda z vso odprtostjo vzdržuje odnose z drugimi domovi in organizacijami ter z njimi sestavlja tudi medorganizacijski forum, da se dogovorno preprečujejo navzkrižja, medsebojno posredujejo izkušnje in izmenjavajo dosežki. Skupne ugotovitve in medsebojne dogovore pa dom sprejema in izvaja z lastno avtoriteto in ostaja slej ko prej dejansko in pravno neodvisen, torej samostojen.

Taka je tudi naša splošna slika bodoče Slovenije. Čeprav je ureditev in življenje tega našega dragega Slomškovega doma seveda lahko samo prisposoda celotne državne skupnosti, nas vendar primerjava lahko uči, katera splošna načela naj bodo v temeljih bodoče organizacije slovenske družbe. Nadrobnosti so seveda stvar pravnih, družboslovnih, političnih in raznih področnih strokovnjakov, ki naj bi se zavzeto lotevali preučevanja in načrtovanja. Mi vsi pa že nosimo v sebi idealno podobo Slovenije, kot jo na teh tleh doživljamo. Tudi za to smo dolžni zahvalo temu domu in vsem drugim domovom.

V tem in nobenem naj ne ugasne ogenj, ki ogreva čustva in razsvetljuje pamet, da se bo v njih še naprej zbirala srečna družba dobrih ljudi, po katerih tudi bo Slovenija nekoč lahko postala dobra mati vsem svojim otrokom in njih potomcem. Bog daj!

Cirkuški ljudje

Maša naj bi se začela ob desetih in le dve minuti še manjkata. Župnik od Svetega Mateja, oče Rudolf, je stal ob zakristijski mizi, oblečen v albo in štolo. Ozrl se je na stensko uro, vzdihnil in si nato nadel zeleni mašni plašč. Njegov vneti mežnar, kratkonogi in molčeči Indijanec Reinaldo, mu je priskočil na pomoč, mu poravnal široko žametno oblačilo, odprl vrata v cerkveno ladjo in prijel pisano vrstico zakristijskega zvonca. Župnija Svetega Mateja je bila navažena, da sta ob istočasnem udarcu ure in zakristijskega zvonca pristopila k oltarju strežnik in duhovnik.

Navadno je v nedeljskih jutrih že eno uro pred mašo igralo nogomet več ministrantov kot jih je bilo določenih za oltarno službo. Danes ni bilo niti enega.

Ko je kolesje ure nenadoma škripajoč pripravljalo udarec, je, v največje presenečenje svojega točnosti vajenega mežnarja, rekel župnik: „Počakajmo še nekoliko! Manuel in Ramiro bosta gotovo kmalu prišla. Bog ve, kaj ju je spotoma zadržalo.“

„Verjetno sloni“, je nejevoljno zamrmral Reinaldo, izpustil vrstico zvonca in zaprl vrata. Sloni! — Sedaj se je oče Rudolf spomnil, da je nekako pred eno uro skozi zaveso olna iz svoje sobe opazoval, kako sta dva slona, obdana od množice otročadi, stopicala mimo žup-

nišča. Na vratu večjega slona je sedelo v živordečo obleko oblečeno mlado dekle, na drugem pa klovn v belomodri kvadratasti domino-obleki.

Predvčerajšnjim je neki cirkus iz Kolumbije na robu mesta postavil svoj šotor in kmalu zvalil vse, da so ogledovali medvede, leve in slone, saj so te vrste zveri v južnem Čilu tako redke kot črnc na severnem tečaju. Večina prebivalcev mesta Osorno živega slona še nikdar ni videla.

Prav takrat, ko je oče Rudolf gledal doli na cesto, je prišel skupini otrok in slonov počasi nasproti v dvokolnico vprežen utrujen, suh konjiček. Glavo je imel sklonjeno nizko k tlom. Tik pred otroci je voznik, ki je stal na dvokolnici, sunkoma potegnil vajeti, konjiček je dvignil glavo, osupel zagledal pred seboj ogromni zverini z rilcem, se dvignil s prednjima nogama v bran, na zadnjih pa se obrnil in z nevarno se opotekajočo dvokolnico ob glasnem zmerjanju voznika urno odpeketal. Pri tem je dvokolnica s kolesom zadela enega od otrok in ga vrgla na tla. Obdan od kričeče množice svojih prijateljev se je pobič s težavo pobral in se opotekel s srede ceste na pločnik.

Ah, ti cirkuški ljudje, je tedaj pomisill oče Rudolf v zakristiji. Njim je reklama pač bila potrebna; kako bi sicer plačevali svoja potovanja, divjačino in delavce. In prav v nedeljo zjutraj morajo to storiti? Za nedeljski mir in kaj

šele za nedeljsko službo božjo to nestalno, potujoče ljudstvo pač ni ma dosti smisla.

Zakristijska vrata so se odprla in brez sape je vstopil Manuel. Takoj je poiskal v eri od omar primerno ministransko obleko in pri tem zaklical župniku: „Ramiro je v bolnici. Bil je pri slonih. — Dvokolica ga je podrla. — Neka gospa ga je odnesla.“ — „Obleci se hitro! Mudi se že“, je opozarjal oče Rudolf in z globokim vzdihom, bolj za se, a vendar toliko glasno, da sta Manuel in Reinaldo slišala, dodal: „Moj Bog, ti cirkuški ljudje! Niti ob tej nesreči se jim ne bi vzbudila vest.“

Po maši so se župljani z ministrantom Manuelom vred kmalu razšli. Le neka gospa je še klečala v eni zadnjih klopi. Reinaldo je vztrajno letal iz zakristije v cerkev in nazaj, ugasnil sveče, izklopil mikrofona ter odnesel mašno knjigo, vrčke in mašna oblačila na svoje mesto. Oče Rudolf je pred cerkvenimi vrati hodil sem ter tja in nadaljeval z molitvijo brevirja, ki jo je začel zgodaj zjutraj. Toda njegove misli tokrat niso bile pri latinskih verzih, ampak pri ponesrečenem Ramiru in pri cirkuških ljudeh, ki vendar tudi pripadajo Kristusovi čredi, a žal kot izgubljene ovce tavajo okrog in bolj kot za svoje duše skrbe za svoje živali.

Njegova dušnopastirska razmišljanja je prekinila mlada gospa, ki je prihajala iz cerkve in se mu obotavljajoč bližala. Takoj je opazil, da ni iz njegove fare ali vsaj

ne redna obiskovalka cerkve, vendar se mu je zdela nekam znara. Pred nedavnim jo je bil moral videti, a trenutno ni vedel, kje.

„Oprostite, prečastiti, da vas zmotim v molitvi in vas nadlegujem s prošnjo. Bi mi sedaj po maši lahko podelilj sveto obhajilo?“, je vprašala s prijaznim nasmehom. Oče Rudolf je zaprl brevir in resno pojasnil: „Po službi božji storim to le bolnikom. Ali niste bili pravkar pri maši?“ — „Da“, mu je odvrnila, „toda vedno sem vsaj deset mirut pred sveto mašo v cerkvi, da se zberem in pripravim. Danes sem prišla žal še nekaj minut po deseti. Olajšano sem zadihala, ko sem vas videla, da ste prav v tem času pristopili k oltarju. Toda svojo pripravo bi rada izvršila, preden pristopim k obhajilu.“ Z izrazom nevolje ji je pojasnil oče Rudolf: „Tu začnemo vedno točno. Le danes so nam cirkuški ljudje, ki so prišli, zmedli naš urnik. Tik pred mašo so vodili svoje slone skozi mesto. Moji ministranti so tekli za njimi namesto v cerkev in eden se je ponesrečil.“

„Oh, vsega tega sem kriva jaz!“ je osupla kriknila gospa. „Ob pol devetih sem odjezdila z našim čuvajem na slonu, da bi vabila k večerni predstavi. — (Aha, si je mislil oče Rudolf, rdeče oblečena na slonovem hrbtu.) — Zaradi svete maše smo hoteli ob pol desetih biti že nazaj. Toda tu, blizu cerkve, se je splašil konj in s svojim vozom vrgel na tla dečka...“ „In ta leži sedaj v bolnici“, je očita-

joče prekinil oče Rudolf. „Ne“, mu je živahno ugovarjala, „takoј sem stopila s slona in dečka, ki je lahko še dobro tekel, odnesla k najbližjemu zdravniku. Ta na telesu otroka ni našel drugega, kot nekaj prask in podplutb, zato sem otroka spremila do staršev, se tam oprostila in pustila majhno odškodnino.“ „Vi ste torej od cirkuških?“ je s premislekom vprašal župnik. In ker mu to ni šlo v račun v zvezi s prošnjo za sveto obhajilo, je dodal, še preden mu je mogla odgovoriti: „Potem vas gotovo veseli, da ste spet enkrat bili pri sveti maši.“ „Deklica iz cirkuša“ ga je začudeno pogledala in odgovorila: „Hčerka lastnika cirkuša sem. Na našem mesece trajajočem potovanju od Kolumbije čez Ekvador, Peru, Bolivijo in Čile smo imeli veliko srečo — boljše rečeno milost —, da nobeno nedeljo nismo ostali brez svete maše.

V teh katoliških deželah je v vsakem kraju cerkev ali kapela. Potrebno se je le zanimati, kdaj je služba božja, in to vedno storimo, čim pridemo v kak kraj. Zavedam se, da s starši našega večnega potovanja in mnogih nevarnosti našega poklica brez božje pomoči ne bi vzdržali. A sedaj vas še enkrat iskreno prosim za sveto obhajilo. Oprostite, da z menoj izgublјate čas! Vem, da imate duhovniki zlasti ob nedeljah veliko opravkov.“

Zavoljo mnogih nedeljskih opravkov ji je oče Rudolf hotel ugovarjati, a je to opustil, ker mu je že odprla cerkvena vrata. Ko je stopal po stranski ladji v zakristijo, si je z desno močno otrl čelo in osvetljene, a še temne lase ter si rekel: „Rudolf, v življenju se pač še vedno kaj naučiš. Kdo bi si cirkuške ljudi predstavljal take?“

Ewald Böning

Prevedel dr. Julij Savelli

Teološki tečaj za izobražence

Teološki tečaj o aktualnih temah za študente in izobražence je bil v veliki avli Teološke fakultete v Ljubljani od 14. do 24. 11. 1983. Okvirni naslov tečaja je bil: 20 let po koncilu. Predavali so: dr. France M. Dolinar, Vloga koncilov v zgodovini Cerkve; dr. Jožko Pirc, Zorenje za koncil — A'eš Ušeničnik in njegov čas; dr. Jurij Bizjak, Božje razodetje in leposlovna spretnost piscev; dr. Nace Potočnik, Pota in stranpota bogoslužne prenovе; Vinko Kobal, Kako sem kot župnik doživlјal koncil;

Lojze Peterle, Ali je slovenska Cerkve tudi božje ljudstvo?; dr. Janez Gril, Pokoncilska gibanja in njihova usoda; dr. France Perko, Ali je edinstvo kristjanov mogoča?; dr. Stanko Ojnik, Zakonik cerkvenega prava — nadaljevanje ali konec koncila?; dr. Alojzij Šuštar, nadškof, Kako o zakramentu sprave v Cerkvi govoriti danes; dr. Rafko Valenčič, Pastoralni aggiornamento II. vatikanskega koncila; France Gačnik in ritmična skupina iz Stranj, Zgodba odrešenja; okrogla miza vseh predavateljev: Svetlobe in sence pokoncilske pre-

*Za mladino
za mladino*

PROSIM, V CERKVI PA NE UČIJO TAKO

V pisemskih bralcev, ki jih objavlja naš verski tisk, se je nekdo strašno razburil zaradi nekega članka, kjer je bilo zapisano, da Bog ni ustvaril sveta natanko v šestih dneh. Tisti bralec je bil gotovo odrasel človek in prav čudno se mi zdi, zakaj so ga te stvari tako zmedle. Jaz na primer živim v majhnem kraju in pri nas imamo starega župnika, toda nas mladih ne zmede tako hitro vsaka stvar. Vse po vrsti nam lepo razloži naš stari župnik.

V šoli smo se učili, kako je nastajala Zemlja. Kako je bila najprej razžarjena krogla, ki se je počasi ohlajala. Nastajala je skorja, ki se je gubala, tako smo dobili hribe in doline. Vse skupaj se je seveda treslo in pokalo. Ognjeniki so bruhali lavo in pepel, morja so se prelivala. Kdo ve, koliko milijonov let je minilo,

preden so nastale celine, na katerih živimo in jih gledamo na zemljevidih! Potem se je na Zemlji začelo razvijati življenje: po ganjale so rastline, množile so se živali. Čisto na koncu je prišel človek.

Tako nam je razlagal učitelj. Lepo je razlagal in razumeli smo ga. Na koncu razlage pa je povedal:

„Vidite, otroci, tako uči znanost: Naša Zemlja se je razvijala milijone in milijone let. V cerkvi pa še vedno govorijo, da je nastala v šestih dneh.“

Mi smo se spogledali in bilo nam je nerodno. Večina našega razreda hodi k verouku. Mi bi nato najbrž molčali, toda imamo tudi nekaj fantov, ki ne hodijo k verouku. Ozrl sem se nanje in na misel mi je prišlo, da je treba nekaj storiti, sicer bodo mi-

slili, da smo tisti, ki hodimo v cerkev, čisto navadni bedaki. Vstal sem in rekel:

„Prosim, gospod učitelj, v cerkvi ne učijo tako. Naš katehet nam je povedal, da tisti svetopi-semški dnevi niso trajali 24 ur, pač pa pomenijo zelo dolge dobe, za katere nihče ne ve, kako dolgo so trajale.“

V razredu je bilo tiho, da bi slišal muho leteti. Naš učitelj zelo rad vidi, če ga kaj sprašujemo in če povemo tudi svoje misli. Ni me prekinjal in tako sem lahko še nekaj dodal.

„Vse skupaj je precej podobno našim staršem, k pogosto govori-jo, kako so danes otroci strašno poredni. To ne pomeni, da so na-gajivi le danes, na primer v po-nedeljek, temveč tisti danes pač pomeni naš čas.“

Ko smo se prvič zbrali pri ve-rouku, smo katehetu pripovedo-vali, kako je bilo. Prosili smo ga, naj nam to malo natančneje raz-loži. Dolgo in zelo težko nam je govoril. Pripovedoval je o dobe-sednem in prenesenem pomenu nekaterih delov svetega pisma. Najprej je dejal, da je vse sku-paj za nas pretežko. Mi pa smo mu rekli, naj kar razlaga. Ustre-gel nam je in, vidite, jaz sem na-pisal, kakor sem vse skupaj ra-zumel.

V evangeliju piše, kaj se je zgodilo, ko je v Betaniji umrl Je-zusov prijatelj Lazar. Jezusa ta-krat ni bilo tam, ker se je z apo-stoli mudil v nekem drugem kra-

ju. Nič niso vedeli, kaj se je zgo-dilo, Jezus pa jim je naenkrat dejal:

„Naš prijatelj Lazar spi.“

Apostoli so mislili, da je to dobro. Kadar bolnik zaspi, pome-ni, da se mu zdravje obrača na bolje. To so tudi povedali Jezu-su in dodali, da bo Lazar gotovo ozdravel. Toda odločil se je, da ga bo obudil, kakor da bi ga mo-ral samo zbuditi iz spanja. Zato je rekel, da spi. To je primer za dobesedni in preneseni pomen. Ko je Jezus dejal, da Lazar spi, je bilo to preneseno, ko pa je rekel, da je umrl, je bilo dobe-sedno.

To smo razumeli. Moj prijatelj Peter se je nečesa spomnil in de-jal:

„Kako pa bi apostoli vedeli, da je Jezus govoril v prenesenem pomenu, ko bi jim sam ne bil po-vedal?“

Župnik ga je nekoliko začude-no pogledal in rekel, da je zelo pameten. Apostoli bi prišli z Je-zusom do groba in videli, kako ga je Jezus obudil od mrtvih. Takrat bi razumeli, kaj je Jezus mislil, ko je dejal, da Lazar spi.

Potem smo se vrnili k stvarje-nju sveta v šestih dneh. Ali naj besedo dan razumemo v dobe-sednem ali prenesenem pomenu? Jezus ni o tem povedal ničesar. Tudi cerkveno učiteljstvo ne. Po-meni torej, da lahko izbiramo, da smo svobodni. Starejšim ljudem, ki niso vedeli tega, kar vemo da-nes, se je zdelo, da morajo šest

BILO JE OB POROKI

Razmišljali bomo o zakonu in družini, ker je zakonsko in družinsko življenje v današnji civilizaciji močno ogroženo, a je temelj človeške družbe. Tudi kot kristjani ne moremo iti mimo teh vprašanj, ker smo sami izšli iz družine in ker večina živi ali bo živela v družini. Poleg tega je

---

dni razumeti dobesedno. Tako so tudi učenci najprej mislili, da Lazar v resnici spi. Danes vemo, da se je naša Zemlja razvijala milijone let, zato vidimo, da je treba tistih šest dni razumeti v prenesenem pomenu. Morda pa teden dni pomeni le pripomoček, da si laže zapomnimo in naštejemo vsa božja dela.

Tako nam naš stari župnik vse lepo razloži in mi se znajdemo v vsaki priložnosti. Če vas zanima, vam bom drugič povedal in razložil, kaj v svetemu pismu piše o stvarjenju človeka.

Živko Kustić

Kristus obljubil zakonu krščeniš svojo posebno zakramentalno navzočnost. In ker je ljubezen med možem in ženo podoba in deležnost ljubezni med Kristusom in Cerkvijo, vernim ne more biti vseeno, kakšne so ali bodo krščanske družine. Skušali se bomo poglobiti v samo zakonsko in družinsko življenje.

Najprej se skušajte vsi poročeni, ki tele vrstice berete, v mislih prenesti nazaj v tisto leto, ko sta se spoznala. Danes se vama morda vse skupaj zdi že skoraj romantično, pa je vendar tisti čas bil za vaju prva milost, prvo polaganje temeljev za vajin sedanji zakon, pa čeprav je minilo že veliko let. Kako čuden slučaj je bil, da sta se srečala! Danes sta gotovo prepričana, da ni bilo, kot pravimo, golo naključje, ampak previdnostni dogodek, ki ga je tudi Bog imel v načrtu. Vprašajta se, kaj vama je bilo drug na drugem všeč in pred čim sta morda malo zamižala? Koli-

ko odstotkov teže zakonskega življenja sta takrat predvidevala? In koliko težav sta morala premagati, da sta se poročila in potem gmotno in družinsko osamosvojila! Bi se danes ponovno poročila na tistih temeljih in spoznanjih? — Taka in podobna vprašanja ter pogledi nazaj bodo zelo koristni, če hočeta prav spoznati sama sebe in svoj zakon ter ga potem toliko boljše graditi naprej. Zato bomo o različnih vprašanjih zakona tudi govorili.

Zanimivo bi bilo priklicati si v spomin svojo pripravo na zakon. Tako bosta verjetno tudi lažje razumela nekatere neuspehe in napake, ki sta jih delala. Nihče vaju ni na nekatere stvari opozoril. Zdaj je prilika, da trenutke, ki so v vajinih rokah, in prihodnost, ki jo lahko oblikujeta, polnita v korist svojega zakona in družine.

Pomislita tudi na svojo poroko! Zdrav človek se težko zaveda, kakšen dar je zdravje. Tako poročeni zaradi različnih težav radi pozabljate, da ste bili s poroko — obdarjeni. Najprej zato, ker je lepo biti poročen. Približno ena četrtnina človeštva ni poročena. Res, nihče izmed vas ni srečal zakonca, ki bi bil brezhiben. Vsak človek je omejeno in grešno bitje. A vendar lahko poročen mož reče: „Kakršna koli že je, moja je!“ Ne „moja“ v lastniškem pomenu besede, ampak moja žena, ki živi zame in najine otroke, moja svetovalka, moja gospodinja... Nekaj podobnega si lahko misli žena o možu.

SLOVENSKI STROP

Slovenski strop izhaja iz kota, od jaslíc, od Betlehema, od rojstva božjega, od božiča.

Jaslice v kotu nad mizo, mah in pastirčki in sveta družina in Betlehem, na črnem stropu bele zvezde, od zvezd zlati orehi, in od največje zvezde, od najumetnejše izrezljane (otroci so se igrali, zato je tako umetna)

Sveti Duh.

Odjahali so sveti trije Kralji za zvezdo repatico, in jaslic ni več, ali nad mizo je ostalo nebo z zvezdami, orehi, s Svetim Duhom, in družina se zbira pod njim leto in dan.

Da je meni izslikati slovensko sobo, da mi je razdeliti slovenski strop po umetnosti in po narodni volji: naši sobi središče je kot, naš strop izvira iz kota, naše leto iz božiča, naša družina iz svete Družine, naša misel iz Svetega Duhá — tako je hotel naš narod.

Oton Župančič

Ali ne bi bilo prav, da bi si od časa do časa povedala, kako je lepo, ker sta poročena in sta lahko drug drugemu in Bogu hvaležna za to, ob tolikih, ki so osamljeni in ki se na nikogar ne

morejo zanesti ali nasloniti?

A obdarjena sta bila tudi s cerkveno poroko. Morda se takrat nista veliko zavedala, da stopa sam Kristus med vaju, da postajata „mala“ ali „domača Cerkev“. Ali si lahko predstavljata, kakšen bi bil vajin zakon brez cerkvene poroke, brez zakonskih in družinskih milosti, ki vama jih je Bog delil? Seveda je težko razločevati, kaj je bil kdaj večji ali manjši božji poseg v vajino življenje. A Bog je zvest prijatelj. Vprašanje je tudi, kakšno mesto sta od poroke naprej dala svojemu tihemu spremljevalcu Kristusu. Moramo priznati, da so vama ljudje Cerkve malo govorili o tem, da lahko v domačem krogu odkrivata Boga, Kristusa in Cerkev, ampak so vaju veliko napeljevali na iskanje Boga predvsem v župnijski ali drugačni cerkvi. Upam, da bomo v teh razmišljanjih odkrili marsikatero misel 2. vatikanskega cerkvenega zbora o posvečenem okolju zakona in družine.

Tisti, ki imate otroke, ste bili obdarjeni z božjim čudežem posredovanja življenja. Res, porajanje, še bolj pa vzgoja otrok je gotovo silno težavna in človeško gledano nehvaležna stvar. A vendar vama je Bog s tem zaupal največ, ker ima, človeka, ki ga je s svojo krvjo odrešil in ki mu je določil srečno večnost. Na sodni dan vama bodo veljale besede: „Željan sem bil življenja in sta mi ga podarila.“

Prav bi bilo, ko bi s pogledom

nazaj uvidela in priznala tudi mnoge napake, ki sta jih delala in se morda premalo prizadevala za lep zakon. Pa naj gre za pomanjkanje medsebojnega spoznavanja in zato razumevanja, ali za površno ter površinsko vzgojo otrok, za postavljanje Boga, Kristusa in Cerkve morda na predzadnje ali zadnje mesto, za nelep odnos do staršev, ki so že stari, in tako naprej. O vseh teh vprašanjih bo še govora. Lepo je priznati svojo majhnost, saj je to že začetek poboljšanja. V krščanstvu namreč ni nikoli nič prepozno. To dokazuje ves evangelij in vsi, ki so se s Kristusom srečali. Naj bi se v teh razmišljanjih z njim srečavala tudi vidva in gradila svoj zakon in družino v vedno lepšo duhovno zgradbo v vajino srečo in blagoslov vajinih otrok.

Gospod, bil si na svatbi v Kani Galilejski, pa tudi na najini si bil navzoč. Hvala ti za to! A včasih malo pozabljava, da si ti najin zvesti, čeprav tihi spremljevalec. Opiraj nama oči za vse lepote in vrednote zakona in dajaj nama moči, da bi jih živela s teboj čim bolj popolno.

Vital Vider

Naš novi podlistek

Z januarско številko DŽ smo začeli objavljati Tavčarjevo „Cvetje v jeseni“. Delo sodi med najlepše in najbolj priljubljene slovenske leposlovne stvaritve. O tej čustveno razgibani in idilično izraženi zgodbi pravi Marja Borštnik:

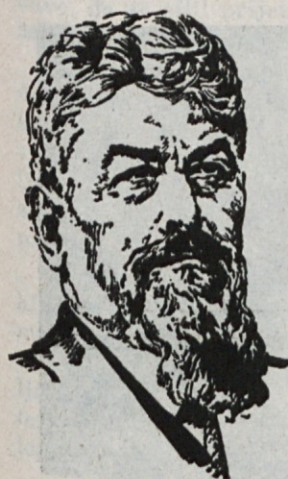
„Pisatelj Ivan Tavčar se je rodil leta 1851 v Poljanah blizu Škofje Loke. Kot sin revnega kmeta, ki od doma ni mogel prinesiti kaj več kot bister um, toplo srce in dvoje žilavih rok in trmasti kmečki ponos, si je s silno voljo priboril mesto pomembnega odvetnika, zastopnika „naprednega“ meščanstva. Kot tak se je leta 1887 oženil z meščanskim dekletom iz ugledne narodno zavedne družine in je torej živel v času, ki vanj postavlja to zgodbo, že dve leti v srečnem zakonu. Kljub temu se vse življenje ni mogel pomeščaniti. Člo-

veka in pisatelja je mesto tako utesnjevalo, da je iz njegovega zatohlega ozračja zmeraj spet bežal v zatohlo Poljansko dolino in v njen pogorski svet, da se nadiha svežine. V mestih je pogrešal prav tistega, kar je v življenju najgloblje cenil: prirodnost in ljubezen.

Cvetje v jeseni je Tavčar spisal med prvo svetovno vojno. Tavčarja je zgrabila skrb za naš narod, odkril je globoke rane našega meščanskega življenja in spoznal, da takšno plehko, nezdravo meščanstvo ne bo kos svetovni vihri. Vzdržal bo edinele naš kmet garač, ki je globoko zakoreninjen v domači grudi in tradiciji. Zato se je oklenil gesla: vrnimo se k prirodi! in pokazal meščanstvu utopično rešitev problema z ženitvijo na kmetih in s presajanjem meščanskega življa na kmete.

„Kmet je kralj. Če ima dobro in čedno napravo, če ima primerno zemljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če nima dolgov, pač pa polne hleve, in če ima še kopico zdravih in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta.“

Na Jelovem brdu, v namišljeni gorski vasici pod Blegašem, je znal kmet Boštjan Presečnik s skromnostjo ohraniti svojo vladavino v vsem sijaju tradicije. Z ginljivo prisrčnostjo se Tavčar vživlja v vse te stare besede, jedi, običaja in običaje, ki jih je še ohranila Presečnikova hiša, vdana zdravemu, pristnemu kmečkemu življenju. Preseč-

nikova Meta, tenkočutna, rahla rožica, kakršna je mogla vzkliti samo iz te žlahtne gorske zemlje. To sveže sedemnajstletno dekle, bistro in poživljajoče kot studenčnica, poživi in preustvari tudi Janeza, da se odloči pokmetiti se in jo vzeti za ženo. Pretresljiv je opis njunega nepričakovanega snidenja in smrti, ki jo zadene v njegovem objemu od sreče.

To ljubezen je poživil 36-letni Janez s tolikšno preprosto veličino, kot da to ni le plod domišljije, marveč resnične osebne prizadetosti. Sam pravi, da jo je doživel, čeprav je prišla pozno, prav tako kakor pride včasih kako cvetje v pozni jeseni. Sadu ni rodilo, kakor ga ne rodi jesenski cvet.

Cvetje v jeseni je svetel izraz iz tedanje mračne dobe, hkrati pa tudi najodločnejši leposlovni nastop proti vladajoči umetnostni struji cankarjanstva.

Kolikor povečuje s srednjim kmetom, ki se mu zdi hrbitišče zdra-

vega naroda in trdne države, hkrati tudi kmečkega garača, prepričan, da lahko samo delo uravnava pravične odnose med ljudmi in da more samo ljubezen ljudi različnih stanov vezati v ubrano celoto, lahko damo prav Tavčarju tudi v izjavi, da je to delo „do fermenta demokratično“ in da njegova romantika ni samo povečevanje minljivega, marveč tudi slutnja lepšega, v prihodnosti naroda uresničljivega življenja.

Cvetje v jeseni je prežeto s tolikšno ljubeznijo do domače grude, besede in sploh vsega našega in se iskri od tako očarljivih opisov in podob, da ni poleg Visoške kronike samo najlepše Tavčarjevo delo, marveč sploh ena naših najpristnejših umetnin, ki jo človek zmeraj znova prebira in zmeraj znova z užitkom odkriva nove lepote v njej.“

Upamo, da bo to pristno slovensko delo iz odmaknjene preteklosti in kraja ugajalo našim bralcem.

Uredništvo DŽ.

Blagor mu, ki ima v časih groze in trepeta še moč spominjati se zornih prejšnjih dni!

Sedeli smo na najlepšem ljubljanskem vrtu. V senci pod divjim kostanjem.

Gospa Marica je z belo roko prekladala posode ter nalivala kavo, da je silil prijeten duh pod zelene veje.

Tudi gospa Mica ni hotela brez dela ostati: narezala je belega kruha ter ga simetrično razstavila po mizi. Vmes pa je postavljala gospa Dinca male krožnike z rumenim medom in surovim maslom.

Pri človekoljubnem tem delu, ki je veljalo v prvi vrsti meni, me je prešinila misel — bogzna od kod je prišla — ki ni bila ljubezniva za ljubko trojico, katere gost sem bil danes na najlepšem ljubljanskem vrtu.

Premišljeval sem: „Kakor so lepe in srcu prikupljive, pa bi vendar življenje zastavil, da ta trojčica ni nikdar poznala tiste vsemogočne ljubezni, ki ni dana vsakemu, komur je pa dana, tega pretresa, kakor pretresa vihar gozdove na gori!“

V svoji neprevidnosti dal sem besedo tej svoji misli. Kakor trije čmrljčki so se dvignile ter breščale okrog mene.

„Kaj, da me nismo iz ljubezni vzele svojih mož?“

Prav ostro so me napadale, posebno gospa Dinca: „Da bi jaz svojega moža ne bila iz ljubezni vzela?“

Polastila se me je hudobija: „Moje mnenje govori, da si svojega moža vzela, ker prideluje vsako leto obilo dobrega in dragega vina.“

Že sem upal, da pridem v dotiko z njeno sladko ročico. Ali vmes je posegla gospa Marica:

„In jaz sem svojega vzela, ker sladkor in moko na debelo prodaja?“

„In jaz,“ je hitela gospa Mica, „svojega, ker z dobičkom razpečava sukno in platno?“

Nobena ni hotela odnehati od čebljanja in iz oči jim je plamtel ogenj, da sem menil, sedaj in sedaj bom upepeljen!

Na Kamniških planinah se je pričela megla kaditi izza vrhov.

„Vreme se spremeni,“ sem pripomnil, da bi napeljal govorico v drugo strugo.

Unisono: „Užaljene smo!“

„Saj niste same, ljube prijateljice, saj imate obilo tovarišic! Čas, recimo, moderni čas je tak, da je zakonska ljubezen prav važno blago, ki se za visoko ceno prodaja, za visoko ceno kupuje. Kaj morete ve za to? Žrtev ste dneva, ki vas je rodil. A same dobro veste, da bi danes Leander ne plaval čez Helespont, če bi pri dekletu ne slutil nekaj težkih hranilničnih knjižic! Tudi jaz ne morem za to, da je tako!“

„Obrekovalec! Hudobnež!“

Posadil sem se na konja: „Kaj veste ve tri, kaj vedo vaše tovarišice, kaj ve moderna ženska o tisti ljubezni, ki pretresa telo in dušo, ki veže dušo in telo, ki je kakor nevihta, ki pride, da ne veš od kod, ki te podsuje, ki te stolče, da se od nje nikdar več ne oddahneš, ki jo pa vendar hočeš imeti, in najsi zaradi nje življenje izgubiš! Kaj veste o taki ljubezni!“

„Me ljubimo svoje može!“

„Dokler so v stanu mesec za mesecem polagati stotake na mizo.. Če bi ne bilo teh stotakov, če bi ne bilo obleke in svile, ljubi Jezus, koliko ženic bi svoje može še ljubilo?“

„Ti dobro to veš, ker si — oženjen!“

Grenko-zasmehljivo so se smejale.

„Zasmehujte me, kolikor vas je volja! Da, prijateljice, kar vam ni bilo dano, dano je bilo meni. Pretresla me je ljubezen, enaka viharju, enaka nevihti! Prišla je pozno, prav tako je prišla, kakor pride časih kako cvetje v pozni jeseni. Sadu ni rodila, kakor ga ne rodi jesenski cvet. Če me hočete poslušati, vam razgrnem vse. Pri tem tudi izveste, čemu nisem hotel zakonske družice, ki bi me bila ravno tako okrog prsta obvijala, kakor obvijate ve svoje može. Pri poslušanju se boste morda obilo smejale! Vprašanje je torej: me li hočete poslušati?“

Gospa Marica, gospa Mica in gospa Dinca so z enim glasom odgovorile, da hočejo poslušati.

I

Ko se je po travnikih otava kosila — katerega leta je to bilo, nima za vas, častite gospe, nikakega pomena — sem vzel v roko pratiko ter izračunal, da dosežem točno po štirinajstih dneh osemtrideseto leto svojega brezpomembnega življenja. Teh osem-

intrideset let mi je tičalo neprijetno v kosteh: spodaj se mi je pričlenjalo telo že nekako nesimetrično zaokrožati, zgoraj ob sencih pa je že nekaj sivelo, kakor pozimi, če leži ivje na vejevju. Nekaj let že nisem poznal nikakih skrbi, kakor so me svoj čas davile na visoki šoli, in v pravadah sem koval če že ne rumejakov, vsaj srebrnjake, tako da sta se napolnila dan za dnevom lonec in skleda. Vzlic temu pa me je tistega dne, ko sem ob roki pratike določil svojo starost, zaveš, da se staram, prav potlačila in ravno tako me je potlačilo prepričanje, da mi na svetu ne ostaja drugega nego tisto, kar imenuje Latinec: fructus consumere.

Stroj si — tako sem govoril sam sebi — ki bo tekel, dokler so posamezni deli količkaj v redu. Potem pa tu in tam kaj odneha, oči ti pokvari kratkovidnost, lasje ti izpadejo in po členkih se ti nabere apno, da teče stroj le še s stokanjem in ječanjem. Pri koncu pa vse skupaj pade in kakor staro šaro te odneso v stran. Če se pa ob najzadnjem koncu vprašaš, je li tvoje življenje imelo kaj višjega pomena ali namena, ne moreš drugega odgovoriti nego: „Ni ga imelo!“

Tako sem govoril sam sebi in prav živo sem čutil, kako me je potrla teh osemintrideset let, ki jih skoraj dopolnim. Kje naj dobim sočutno dušo, da izlijem vanjo svojo otožnost?

Gnalo me je iz sobe.

Ko stopim na ulico, je bil prvi človek, ki sem ga ugledal, trgovec Bon, tvoj sedanji mož, gospa Marica. Ali takrat ti še ni bil tako podložen, kot ti je danes, pač pa smo vedeli, da že šteje stopinje za teboj in da ne odide svoji zakonski usodi. Ker se je sam ženil, je bil tiste dni pravi agent za ženitve, tako da sem takoj vedel, kake besede mi bo spregovorila ta revna duša.

„Kam, pa? Kam pa?“ je povpraševal.

Odgovoril sem čemerno: „Sam ne vem kam!“

„No vidiš, ali ti naj do sodnega dne trobentam, kako sam si! Plevel si na njivi, za katerega se nihče ne briga! Čisto tako kot plevel tudi pogineš! Dohodke imaš; lahko bi preživljal ženo in otroke. — Oženi se vendar!“

Kar videl sem, da živi v veri, da je spregovoril najmodernejšo besedo pod soncem in pod zvezdami! Ta modrost pa me ni potolažila, ker je ženska le slaba tolažba možu, če je star osemintrideset let.

Tedaj se mi je pozelelo po gospe Heleni, katero ve tri že tako dobro poznate. Tiste dni — morda je še danes — je bila najkрасnejša ljubljanska gospa, a bila je — gospa Mica, ne nabiraj svojih ust! — moja prijateljica. Kadar me je morila kaka skrb ali otožnost, sem se zatekel k tej svoji prijateljici, in vselej je njena materinska beseda razvedrila mojo dušo in čelo. V mojih očeh je bila gospa Helena vzor ženske,

ki se ni dotikala prahu tega sveta. Z njo skupaj sva čitala Prešerna in na marsikatero krasoto Prešernovih umotvorov me je opozorila ona. Bila je čez vse mere idealna ženska: vsaj jaz sem bil prepričan o tem. Tudi s svojim možem — bil mi je součenec — je živela v resnično srečnem zakonu. Zakonska sicer nista imela velikega premoženja, v obilju pa sta imela, kar sta za življenje potrebovala. Dve deklici sta bili sad vzornega zakona. Starejšo je bila gospa Helena že omožila, in nikjer se ni opazalo, da bi se bila pri tem kaj trudila ali pa še celo posnemala sv. Petra, ko mu je Gospod zaukazal, da naj še enkrat razpne svoje mreže. Mlajša je živela še v hiši. Nekoliko me je motilo, da so jo klicali Elviro. Ali že takrat je ta deklič nosil glavo, kakor jo nosijo ponosne in lepe ženske v španski Sevilji. Samo ob sebi se ume, da je bila vzorno odgojena, in lepota na njej se je že razvijala, tako da je snubač lahko živel v nadi, da se mu s tako nevesto razcveta bujna zakonska sreča. Za svojo osebo sem malo občeval z gospico Elviro, ker tedaj niti osemnajstega leta ni bila dosegla. Ves dan je letala od učitelja do učitelja — učila se je nešteto modernih jezikov — in tudi po klavirju je trkala, kadar je le količkaj utegnila. Bila je splošna sodba, da se bo kakor sestra lahko in dobro omožila. Vsaj gospa Helena, ki mi je zaupavala največje tajnosti, mi ni nikdar

kaj potožila, da bi jo v tem pogledu morale kake skrbi.

Gospa Helena me je kakor vsekdar preprijazno sprejela. Brez ceremonij sem prisedel k njej ter takoj opazil, da je danes v razgovoru bolj počasna. Nekaj je pletla, a tu in tam je počivala z belima rokama ter se zagledala v drevesa Lattermannovega drevereda, na katerega se je nudit lep pogled iz okusnega stanovanja. Pazljivo in vestno me je poslušala, ko sem ji tožil o dolgočasnem svojem življenju in o osemintridesetih svojih letih. Ni mi odgovorila takoj, pač pa je rahlo zaklicala: „Elvira!“

Hčerka je takoj, prav kakor da je čakala na klic, vstopila vsa pokorna in vdana, vzor prave in poštene odgoje.

„Kaj želiš, mama?“ To, seve, je vprašala po francosko.

Kako okusno se je bila napravila ta zelenjava! Vse je okroglo postajalo na njej in beli predpasnik je lepe oblike mladega telesa še bolj povzdigoval.

Mama ji je ukazala, da naj gre za pol ure na sprehod, a da se ima potem zanesljivo in gotovo vrniti domov. Elvira je brez odloga odšla, in prepričan sem bil, da pride točno in gotovo zopet domov, kakor se ji je zapovedalo.

„Kako to grmičevje rase, mi pa se staramo in življenje nam je v nadlego!“ Po teh besedah nisem mogel zadržati globokega vzdihla. Gospa Helena me je skoraj pol ure tolažila ter mi doka-

zovala, da pri meni o starosti še ne more biti govora. Končno pa se je zagledala v strop in je nekaj premišljevala.

„Koliko časa, gospod doktor, že zahajate v našo hišo?“ me je vprašala naposled z nekako resnostjo.

„Šest let, in hvaležen sem Bogu za vsak trenutek, katerega sem smel preživeti v vaši družbi, gospa Helena!“

„To je fraza!“ je odgovorila hladno.

„Čemu fraza?“

„Drugega biti ne more!“ me je zavrnila odločno. „Dokler sem bila sama, se je dalo to še urediti; sedaj pa, ko je Elvira dorasla, ni moči več krotiti hudobnih jezikov. Saj me umejete, gospod doktor?“

„Čutim se vendar starega!“

Zavrnila me je takoj: „Hudobni jeziki tega ne čutijo!“

Skoraj zaihtel sem: „Kaj mi je početi? Ali naj ne prihajam več v vašo hišo? Kako naj živim?“

Čutil sem se v resnici nesrečnega. Gospe Heleni pa se je razširil čaroben smehljaj po licu in šepnila je: „Se da tudi drugače urediti.“

Ko me je nekaj časa pomenljivo gledala, je še dostavila: „Opraviti imam v mestu. Moj mož ima vsak hip priti, počakajte ga in lahko z nami večerjate.“

Izginila je in me prepustila občutkom, ki so se kar usuli name. Kaj mi je početi? Ali mi je pokazala vrata? Njena beseda, da se da stvar tudi drugače urediti,

mi ni hotela iz spomina. Ali kako?

Klik! Klink!

Kakor bi me zadela strela, tako me je zadel ta „klink! klink!“ Elvirica se je točno vrnila domov in sedaj je v belem predpasniku, ki je še bolj uveljavljal njene zaokrožene črte, igrala na klavir.

V hipu se mi je odprl pogled na Galilejsko jezero — morda je bilo tudi kako drugo, ker nisem učenjak sv. pisma — in videl sem sv. Petra, ko je s tovariši privlekel prazne mreže k svojemu Gospodu. In Gospod je ukazal: „Vrzite mreže še enkrat!“

„Klink! Klink!“

Pokril sem glavo in bliskoma sem stal z znojem oblit na ulici. Tam pa sem padel v roke svojemu zdravniku, ki z bolniki ni bil nikdar ljubezniv.

„Kaj se potikaš po tlaku?“ je zakričal osorno, in to z obrazom, ki je podoben kozolcu, če ga prevrne burja pozimi.

„Bolani sem!“

„Vraga si bolan! Delaš, če se tisto pravdno pisarjenje sploh delo imenovati more, delaš kot navit avtomat! Misliš malo, ješ pa veliko, kot prašiček pri koritu! Polenaril si telo, polenaril si dušo, in rediš se, kakor da je mast glavni namen tolstega tvoje življenja! Poslušaj moj svet:

Sedaj, ko se otava kosi, odrini v kako pogorje! Lazi po skalah! Pridruži se koscem! Hodi, hodi in delaj! Potem kmalu sprevidiš, da je življenje dar božji in da se

zgolj le tepci dolgočasijo v njem!“ Nato je odrinil.

Meni se je tedaj prikazalo pred pogledom zamazano pismo in nje-ga velike črke, ki so bile videti kakor po senožetih razmetan plot.

Sestra moje matere je bila o-možena na Jelovem brdu, visoko v gričih, in pismo mi je pisal njen sin Boštjan Presečnik, ki je bil vsekakor ponosen na sorod-stvo, ki je naju vezalo. Tiste po-

lomljene in razmetane črke so mi pripovedovale, da je Boštjan slabe volje, ker se za sorodstvo premalo brigam: „Več kot pet let te ni bilo pri nas. Svoji ljudje morajo s sabo držati. Tudi Bar-ba že težko čaka. In Meta se je razrastla, da jo komaj spoznaš.“ Barba, rojena Muhova iz Jarčje-ga sela, je bila žena Boštjanova, Meta pa njegova hči. Ta se je „razrastla“. No! No!

Umrla duhovnika

France Dolinar

23. oktobra 1983 je v Rimu v bolnišnici Salvator mundi umrl du-hovnik ljubljanske nadškofije Fran-ce Dolinar. Rodil se je 25. aprila 1915 v znani družini ljubljanskih pe-kov Dolinarjevih v stolni župniji. Maturiral je v zavodu sv. Stanišlava v šentvidu, študiral bogoslovje na ljubljanski teološki fakulteti in je bil 3. julija 1938 posvečen v duhov-nika. Najprej je bil prefekt v ško-fovih zavodih, nato je odšel v Rim, kjer je kot gojenec francoskega za-voda študiral zgodovino na gregori-janski univerzi. Bil je izrazit talent za zgodovino, osvojil si je široko izo-brazbo in napisal je več razprav iz naše cerkvene zgodovine. Sodeloval je pri zdomskem tisku, zlasti pri zbor-niku Vrednote, v Glasu Slov. kultur-ne akcije in v Siju slovenske svobode. Več let je bil zaposlen kot uradnik v vatikanskem tajnem arhiyu. Na-zadnje je bil kanonik pri cerkvi San-ta Maria in Cosmedin. Obolel je za

rakom in hudo trpel. Nadškof šuš-tar, ki se je tiste dni mudil v Rimu na škofovski sinodi, ga je obiskoval in 25. oktobra pri pogrebni slovesno-sti opravil mašo zadušnico s homi-lijo ob somaševanju drugih duhovni-kov.

Jože Perčič

11. oktobra 1983 je v domu one-moglih duhovnikov v škofiji Saint Cloud v Minnesoti v ZDA umrl žup-nik Jože Perčič. Rodil se je 1918 v Paradišču, župnija Šmarje-Sap, v družini, ki je dala več duhovnih po-klincev. Po maturi v škofovih zavodih je študiral teologijo in bil posvečen v Ljubljani 1943. Po novi maši je dobil dekret za kaplana na Vrhniki, a službe zaradi partizanov ni nasto-pil, pač pa pomagal v župniji Do-brova. L. 1945 se je pred partizani umaknil na Koroško, po 2 letih pa v ZDA. V škofiji Saint Cloud je deloval 35 let. 1982 je zbolel za tu-morjem v glavi. Trpljenje je trajalo nekaj manj kot eno leto. Slovenski duhovniki so lepo skrbeli zanj.

med nami v Argentini

Nova maša Francija Urbanča

Med letošnjimi slovenskimi novomašniki v Argentini je tudi Franci Urbanč iz znane tucumanske družine Lojzeta Urbanča, ki je pred enim letom doživela prvo mašo sina Lojzeta. Tudi letošnja nova maša je zbrala močno zastopstvo slovenskih rojakov, večine iz Tucumana, nekaterih pa celo iz 1300 km oddaljene

argentinske prestolnice, Buenos Airesa.

Novomašnik je bil rojen 29. januarja 1960 v Trancas, Tucumán. Tam je tudi obiskoval ljudsko šolo, med leti 1970 do 1976 je bil v malem semenišču sv. Jožefa v Tucumánu, od 1977 do 1982 pa v velikem semenišču Nuestra Señora de las Mercedes. Duhovniško posvečenje je prejel v tucumanski stolnici 19. novembra ob veliki udeležbi vernikov. Med somaševalci s škofom sta bila tudi novomašnikov brat Lojze in Janez Malenšek, župnik iz Chorromora.

Nova maša je bila v nedeljo 20. novembra ob 11. uri v domači cerkvi v Trancas. Novomašnik je pristopil k oltarju v družbi petih somaševalcev. Slovesnosti so dali svoj pečat slovenski otroci (skoraj vsi) v narodnih nošah, zbrani ob oltarju. Pridigal je novomašnikov brat Lojze. Novomašno kosilo je bilo v farni šoli, ki jo je bil zgradil njegov stric, sedaj že pokojni župnik Janez Urbanč. Gostov je bilo okrog 800.

Pred mašo je novomašnik krstil

Burgarjevimi iz Tucumana novorojenčka na ime Luka.

V nedeljo 27. novembra je novomašnik ponovil novo mašo v drugem tucumanskem mestu Faimaillá.

Kot bogoslovec je Franci Urbanč poučeval tudi v slovenski sobotni šoli Janeza Ev. Kreka. Želimo, da bi bil duhovniško srečen v svojem pastirskem življenju in delu.

Večeri SKA v letu 1983

Na 1. večeru v letošnji sezoni Slovenske kulturne akcije (9. IV.) je predstavil prof. Alojzij Geržinič svojo knjigo Boj za slovensko šolstvo na Primorskem za časa delovanja dr. Srečka Baraga pri ZVU, koreferat pa je imel dr. Vinko Brumen; na 2. večeru je bilo predvajanje filma Toneta Zrneca Sledovi o krajih Baragovega misijonskega delovanja; na 3. večeru (9. V.) je predaval dr. V. Brumen: Od spoznatnosti do dokaznosti božjega bivanja; na 4. večeru (18. VI.) je predaval France Papež: Ob 100-letnici rojstva Ivana Preglja; na 5. večeru (23. VII.) je dr. Tine Debeljak govoril o Karlu Wojtyli, papežu Janezu Pavlu II., kot pesniku in dramatik; na 6. večeru (30. VII.) je s pomočjo diapozitivov govorila Marica Meštrovič o svojem očetu kiparju Ivanu Meštroviću ob 100-letnici njegovega rojstva; na 7. večeru (20. VIII.) je bila otvoritev razstave akad. slikarja Ivana Bukovca (uvodne besede je spregovoril arh. Jure Vombergar); na 8. večeru (10. IX.) je msgr. dr. Mirko Gogala predaval o novem zakoniku cerkvenega prava; na 9. ve-

čeru (1. X.) je dr. Lojze Kukovica govoril o današnjem pogledu na čudeže in prikazovanja; 10. večer je bil posvečen celovečernemu koncertu mezzosopranistke Bernarde Fink; na 11. večeru (8. X.) je bil pogovor z rektorjem Doma prosvete v Tinjah na Koroškem Jožetom Kopeinigom in župnikom Vinkom Zaletelom; na 12. večeru (26. XI.) je bila otvoritev razstave kiparskih del Franceta Ahčina in kratak avdiovizualni pregled umetnikovega dela.

ZSMŽ v letu 1983

Zveza slovenskih mater in žena, ki ji predseduje Pavlina Dobovšek, je imela tudi v letu 83 svoje mesečne sestanke v Slovenski hiši. Na sestanku v aprilu je predaval msgr. Orehar o ženi v javnem življenju; sestanek v maju je bil posvečen pogovoru z dr. Tinetom Debeljaku ob njegovi 80-letnici (pogovor je vodila Rezi Marinšek); junijski sestanek je bil posvečen domobranski proslavi, na kateri je govoril Pavle Rant; julija je poročala o svojih vtisih s potovanja po Evropi dr. Nataša Krečič; avgusta je časnikar Tone Mizerit govoril o argentinskem političnem položaju; 16. septembra je Zveza praznovala svoj 16. dan z mašo, predavanjem Rudolfa Smersuja o slovenski ženi v javnem življenju in s koncertom „Komornega zbora“, ki ga vodi Anka Gaser; novembra je predavala R. Marinek o „ženi in svetu“, novembra je Zveza imela svoj občni zbor, decembra pa je pripravila božičnico v Slovenski hiši.

Mladinski dnevi

Dekleta in fantje, organizirani po krajevnih središčih mladinskih organizacij v Slovenski dekliški organizaciji in Slovenski fantovski zvezi, priredijo vsako leto v svojem krajevnem središču svoj mladinski dan. V letu 1983 so se tako vrstili mladinski dnevi v San Martinu (17. 7.), Carapachayu (14. 8.), Ramos Mejiji (28. 8.), Castelarju (4. 9.), San Justu (11. 9.) in Slovenski vasi (25. 9.). Okvirni program mladinskih dni je naslednji: mladinska sv. maša, tekmovanje v odbojki, kulturni program in družabni del. Skupni mladinski dan je bil lani na Pristavi v nedeljo 6. novembra.

Duhovniški sestanki

Na prvem sestanku slovenskih duhovnikov Vélikega Buenos Airesa za zadnjo sredo v mesecu v Slovenski hiši je imel meseca marca duhovno misel msgr. Anton Orehar: Naša utrujenost, referat pa France Bergant: Obris prve Cerkve po Apostolskih delih (Zgodovina odrešitve); aprila je zaradi arg. narodnega praznika sestanek odpadel; maja je imel duh, misel msgr. Orehar: Duhovnik in Marija — ob obnovi posvetitve Marijinemu Srcu, dr. Mirko Gogala pa je govoril o obrobno-stih ob konferenci argentinskih škofov; junija je podal duhovno misel Matija Lamovšek: Duhovnikova zvestoba, časnikar Tone Mizerit pa je govoril o političnem položaju v Argentini pred volitvami; julija je sestanek odpadel zaradi pogreba žup-

nika Gregorja Malija; avgusta je predaval dr. Gogala o pešanju zavesti greha — ob dokumentu arg. škofov: Bog, človek, vest; septembra je imel duhovno misel dr. Alojzij Stare o škofovski sinodi, rektor Jože Kopeinig in žpk. Vinko Zaletel sta govorila o Slovencih in njihovih ustanovah na Koroškem; Kopeinig je tudi predstavil revijo Celovski Zvon; oktobra je Matija Borštnar v duhovni misli spregovoril o liku škofa Rožmana, dr. Gogala pa predaval o novem zakoniku cerkvenega prava. Novembra je Jože Škerbec imel duhovno misel o Mariji in duhovniku v odrešenjskem načrtu, dr. Franc Gnidovec pa predavanje o sadovih Marijinega češčenja.

Drama „Donadieu“

Gledališki odsek SKA je uprizoril v dvorani Slovenske hiše 5. in 6. novembra dramo v 3 dejanjih Fritza Hochwälderja v prevodu Tineta Debeljaka ml.: „Donadieu“. V režiji Frida Beznika so igrali Jože Korošec, Klavdija Malovrh, Franci Papež, Pavel Marolt, Jože Oblak, Gregor Batagelj, Emil Urbančič, Kristina Jereb in Jože Oberžan. Sceno je zasnoval arh. Franci Klemenc, luči in ozvočenje sta imela na skrbi Milan in Bogdan Magister. Drama o spopadu med hugenoti in katoličani v 17. stoletju na Francoskem je bila skrbno pripravljena in izvajana.

Izlet osnovnošolskih otrok

V soboto 29. oktobra so učenci slovenskih sobotnih osnovnih šol Vé-

likega Buenos Airesa imeli celodnevni izlet v kopališčni park Villa Albertina. Udeležilo se ga je 287 otrok in 38 spremljevalcev. Sv. mašo na prostem je daroval obiskovalec s Koroške župnik Vinko Zaletel, ki je v pridigi govoril o maši, o njihovih starših in učiteljih ter jim zaželel prijeten dan. Petje med mašo je vodila Zdenka Janova. Po maši jim je spregovoril šolski referent ZS France Vitrih o slovenskem narodnem prazniku 29. oktobru, vsi pa so zapeli himno Slovenija v svetu, Staršev sem slovenskih sin in Zdravljico. Nato so porabili dan za različne igre v lepem okolju.

Proslava 29. oktobra

V soboto 12. novembra je slovenska skupnost v Vélikem Buenos Airesu praznovala narodni praznik 29. oktobra in dan slovenske zastave. Proslava je bila letos v Slomškovem domu v Ramos Mejiji. Program se je začel ob pol devetih zvečer: pozdravna beseda Marjana Lobode, slavnostni govor „Devetindvajseti oktober, slovenski praznik pretekle in bodoče svobode“ dr. Marka Kremžarja, pozdrav predsednika NO za Slovenijo Miloša Stareta, odrski prikaz „Bog in Slovenija“, ki ga je ob stletnici pisatelja Ivana Preglja sestavil iz Pregljevih besedil dr. Tine Debeljak, režiral Maks Borštnik, izvajali pa poleg Borštnika Marjana Marnova, Maks Nose, Franc Hribovšek, Jože Javoršek, Helena Loboda, Kristina Kremžar, Lučka Poznič, Marjana Šušteršič, Andrejka Vombergar, Marko Breznikar, Dominik

Oblak, Bogdan, Martin in Tomaž Magister, Luka in Matej Debevec. Sceno je pripravil Stane Snoj, okrasitev dvorane Ivanka Krušič. Po kulturnem programu je bila slavnostna večerja.

Misijonska nedelja

Na misijonsko nedeljo, 23. oktobra, je bila v Slovenski hiši proslava svetovnega misijonskega dneva in Baragova proslava ob 160-letnici duhovniškega in ob 130-letnici škofovskega posvečenja. Ob 16. uri je bila v cerkvi Marije Pomagaj koncelebrirana sv. maša. Z delegatom msgr. Antonom Oreharjem, ki je v pridigi predstavil misijonsko poslanico papeža Janeza Pavla II. za letošnjo misijonsko nedeljo, sta somaševala superior Ladislav Lenček CM in Filip Žakelj. Na akademiji v dvorani je spregovoril uvodno besedo Marijan Loboda, Lenček je govoril o Baragu in našem misijonskem sodelovanju, dr. Žakelj pa o obeh Baragovih obletnicah. Nato je bilo predvajanje filma „Sledovi“, ki ga je o krajih Baragovega misijonskega delovanja posnel Tone Zrnec CM.

Gallusov koncert

V soboto 19. novembra ob 20,30 je bil v dvorani Slovenske hiše koncert pevskega zbora Gallus ob 35-letnici njegovega delovanja. V prvem delu programa je zbor odpel naslednje pesmi: J. Petelin Gallus, In nomine Iesu; J. Klemenčič, Oj pogledjte, ptičke; E. Adamič, Da sem jaz ptičica; A. Foerster, Ljubica; V.

Vodopivec, Knezov zet; J. Ravnik, Žanjica; P. Lipar, Zemlja govori; A. Lajovic, Zeleni Jurij; J. Petelin-Gallus, Haec dies. Drugi del spore-da je zajel sledeče pesmi: U. Vrabc, Dober večer; D. Šijanec, S koroških planin; C. Pregelj, Venite, rožce mo-je; V. Mirk, V Tamar; F. Gerbič, Čebelar; A. Schwab, Zlata kanglica; A. Groeming, Metuljčki; Schwab, Dobro jutro; V. Mirk, Sonček moj. Solista sta bila sopranistka Anica Rode in tenor Matjaž Maček, pri klavirju pa je spremljala prof. Mir-jam Klemenc. Med odmorom sta di-rigentu dr. Juliju Savelliju in pev-cem čestitala k visokemu jubileju zboru in se mu zahvalila za prepeva-nje pri cerkvenih slavnostih in dru-gih važnejših prireditvah ter za vsa-koletne samostojne koncerte v imenu slovenske skupnosti v Buenos Airesu delegat msgr. Anton Orehar in pred-sednik ZS arh. Jure Vombergar, vsi udeleženci pa so po vsaki odpeti pesmi in še posebej ob koncu kon-certa nagradili zbor in dirigenta za kvalitetno izvedeni program z nav-dušenim ploskanjem.

Duhovne vaje

Od sobote 12. novembra ob 11. uri do nedelje zvečer so bile v don Boscovem zavodu duhovne vaje za zakonske pare. Udeležilo se jih je 14 parov, vodil jih je dr. Lojze Ku-kovica.

Zvezni mladinski sestanki

Slovenski fantje in dekleta iz Vélikega Buenos Airesa, organizira-ni v Slovenski fantovski zvezi (SFZ)

in Slovenski deklíški organizaciji (SDO), so se na prve nedelje v mescu množično zbirali k skupnim mladinskim mašam in sestankom. V cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši so se najprej zbrali k sveti ma-ši, pri kateri so vodili petje vsako-krat iz drugega slovenskega okraja. Isti so po maši pripravili tudi zaj-trk. Msgr. Anton Orehar je v maš-nem govoru obravnaval sodobna mla-dinska vprašanja.

Po zajtrku je bil sestanek v dvo-rani. Marca je mladim govoril arh. Jure Vombergar, aprila časnikar To-ne Mizerit, maja predsednik NO za Slovenijo Miloš Stare, julija lic. Mi-lan Magister, avgusta Zorko Simčič, septembra, oktobra in novembra teh sestankov ni bilo zavoljo mladinskih dnevov. Decembrski sestanek je bil posvečen proslavi Brezmadežne z go-vorom misijonarja Lovreta Tomaži-na, simbolično vajo deklet iz Ramos Mejie (Ema Kessler) in petjem mla-dinskega zboru iz San Justa (An-drej Selan).

27. obletnica Našega doma

„Naš dom“ v San Justu je v ne-deljo 9. oktobra praznoval svojo 27. obletnico. Praznovanje se je začelo ob 8. zjutraj s sv. mašo v stolnici, ki jo je daroval msgr. Anton Ore-har s somaševalcema žpk. Vinkom Zaletelom in rektorjem Jožetom Ko-peninom.

Dopoldanski program v prostorih ND je obsegal pozdravno besedo predsednika ND Jožeta Mikliča, mi-sel dušnega pastirja dr. Alojzija Starca, nastop mladinskega zboru

ND pod vodstvom Andreja Selana, zajtrk in športne tekme.

Popoldanski program je zajel uvodno besedo predsednika ND Mikliča, slavnostni govor dr. Jožeta Krivca o pomenu skupnih domov in o Balantiču ob 40-letnici njegove smrti v ognju in odrsko-recitativni nastop učencev Balantičeve šole in sanjske mladine, ki je v režiji Frida Benika recitala Balantičevo poezijo. Pri nastopu je sodeloval mladinski zbor z narodnimi pesmimi (Andrej Selan).

V prostorih Balantičeve šole je nato spregovoril predsednik šolskega odbora Ivan Zupanc in voditeljica Balantičeve šole Angelca Klanšek, sodelavci in gostje so bili pogoščeni z zakusko, v dvorani ND pa se je nadaljeval družabni del proslave.

Visokošolski tečaj

Visokošolski tečaj, ki želi zajeti čim več slovenskih visokošolcev, je imel svoja predavanja vsako drugo in zadnjo soboto v mesecu od štirih do sedmih popoldne. Predavali so Zorko Simčič (slovenščino), dr. Alojzij Starc (teologijo), dr. Marko Kremžar (pregled slovenske zgodovine), Milan Magister (vprašanja našega izseljenstva), univ. prof. dr. Milan Komar (filozofijo, „Strah pred svobodo“).

16. Pristavski dan

V nedeljo 16. oktobra je Pristava praznovala svojo 16. obletnico. Najprej je bila sv. maša, ki jo je somaševal z župnikoma Francetom Ber-

gantom in Matijem Lamovškom msgr. Anton Orehar in pri kateri je pel cerkveni zbor pod vodstvom dr. Julija Savellija. Po maši je bilo skupno kosilo.

Popoldanski program je začel predsednik društva SP dr. Savelli govor „Spoštovati preteklost — živeti sedanost — graditi bodočnost“ je napisal prof. Vinko Beličič iz Trsta, prebral pa Marko Gaser, izbor Pregljevih del je napravil Jože Oblak, režiral Miha Gaser, izvajali pa fantje in dekleta v zboru in s solisti.

Mendoza

16. oktobra po maši je Društvo priredilo informativni razgovor o volitvah v Argentini, ki ga je vodil inž. agr. Marko Bajuk.

Isti dan popoldne so učenci ljudske šole in vrtca pod vodstvom učiteljice Lenčke Božnar, Helene Bajda, Francke Grintal in Nežke Bajda z vrsto krajših prizorčkov počastili svoje matere in očete.

V nedeljo 23. oktobra so mendoški rojaki praznovali prvo obletnico blagoslovitve novega Doma. Z dušnim pastirjem Jožetom Hornom stomaševala koroška gosta župnik Vinko Zaletel in rektor Jože Kopeinig.

Prejšnji večer je bilo po pevskem nastopu zbora (prof. Božidar Bajuk) in pozdravnem nagovoru društvenega predsednika arh. Božidarja Bajuka skioptično predavanje V. Zaletela o Koroški, rektor Kopeinig je orisal delovanje Doma v Tinjah, Marko Vilfan pa svoje misijonsko delova-

nje na Madagaskarju. V nedeljo po maši je Zaletel predvajal avdiovizualno predavanje o koroških ljudskih običajih, Kopeinig pa je predstavil revijo Celovski zvon. Nato je bilo skupno kosilo.

V nedeljo 6. novembra je bilo praznovanje slovenskega narodnega praznika in dneva slovenske zastave s sveto mašo in akademijo, ki je zajela blagoslov novih zastav, slovenske in argentinske, ki bosta odselej viseli ob prireditvah v Domu, govor inž. agr. Janeza Grintala, pozdrav mladine slovenski zastavi in nastop pevskega zbora (prof. B. Bajuk).

Obletnica v Berazateguiju

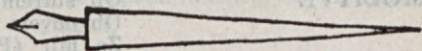
V nedeljo 13. novembra so rojaki v Berazateguiju praznovali 18. obletnico blagoslovitve svojega Slovenskega doma pod geslom „Drug drugega potrebujemo“. Ob pol dvanajstih je msgr. Anton Orehar daroval sv. mašo in v pridigi povedal spodbudne besede starejšim članom berazateške slovenske skupnosti in nato še povabilo mlademu rodu k zvestobi idealom njihovih staršev. Po skupnem kosilu je bil popoldanski kulturni program, ki ga je povezoval Andrej Vidmar: pozdravne besede Jožeta Vidmarja, nastop melodikarjev (Jože Omahna), slavnostni govor dr. Andreja Finka, gimnastično vajo Karine Škrbec, recitacijo Gabrijele Škrbec, Pavlinke Korošec in Nežke Pucko, simbolična vaja deklet na napev „Slovenija, od kod lepote tvoje“ in slovenski narodni plesi (Betka Vitrih).

Nadžkof Thuc izobčen

Kongregacija za verski nauk je v posebnem dokumentu, objavljenem v Rimu, izjavila, da je 85-letni nekdanji nadškof Hueja v Vietnamu Pierre Martin Ngo-Dinh-Thuc po lastni krivdi spet izobčen, ker je brez dovoljenja apostolskega sedeža posvečeval škofo in duhovnike. Kongregacija je tudi podčrtala nedopustnost teh posvečenj, avtomatično suspenzo posvečenih oseb in vernike posvarila pred tem, da bi se udeleževali verskih obredov in dejavnosti, ki jih vodijo ti škofje ali duhovniki, ali podpirali njihove pobude.

Vietnamskega škofa, brata 1963 umorjenega južnovietnamskega predsednika Ngu-Dinh-Diema, so izobčili že januarja 1976, ker je v tesni zvezi s tradicionalističnimi skupinami v španski vasi Palmar de Troya pri Sevilli delil posvečenja brez privoljenja apostolskega sedeža. Izobčenje so septembra istega leta preklicali, ker se je nadškof pokesal in obljubil, da se kaj podobnega ne bo več pripetilo.

Vendar nadškof ni držal obljube. Po 1981 je protipravno posvetil za škofa francoskega dominikanca Lauriersa in 2 mehiška duhovnika in eden od teh je dalje posvetil v škofo 2 mehiška duhovnika in enega Amerikanca.

KJE JE RAJ

UVODNIK	Za resnico (Anton Orehar)	1
OB NOVEM LETU	V božjem imenu! (Marija Jelen-Brenčič) .	3
	Novo v novem letu (Alojzij Šuštar, nadškof)	4
	Pred trikrat križanimi vrati (F. S. Finžgar)	5
	Gašper, Miha in Boltežar (Milena Merlak) .	6
	Adventni vonj; Med božičnimi zvezdami (Vladimir Kos)	7
	Trikralska meditacija (Vinko Beličič) ...	8
	Slovenski strop (Oton Župančič)	47
25-LETNICA ROŽMANOVE SMRTI	Škof Rožman, duhovna podoba velike oseb- nosti na prelomnici časa (Po knjigi dr. J. Košariča povzel M. Sch.)	11
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Sprava in pokora v poslanstvu Cerkve (A- lojzij Stare)	12
	Solidarnost je zdravilo za stiske sveta (po- slanica škofovske sinode)	17
	P. Leopold Mandič — svetnik	19
SLOVENSKA CERKEV	Nadškof Šuštar o etžavah vernikov v Slove- niji	21
	Sestanek slov. izseljenskih duhovnikov Za- hodne Evrope	22
	Pismo slov. škofov pevovodjem in cerkvenim pevcem	24
SODOBNA VPRAŠANJA	Jezus Kristus (Tajništvo za nekristjane pri apost. sedežu)	25
	Ladja, z mnogimi morji za sabo (A. Rebula)	27
	Ob 500-letnici rojstva Martina Lutra (Fran- ce Perko)	31
NAŠA VPRAŠANJA	Naši krajevni domovi in domovina (Božidar Fink)	38
	Med nami v Argentini	57
ZA MLADINO	Prosim, v cerkvi pa ne učijo tako (Živko Kustič)	44
V DRUZINI LEPOSLOVJE	Bilo je ob poroki (Vital Vider)	46
	Cirkuški ljudje (E. Böning — dr. J. Savelli)	41
	Naš novi podlistek	49
	Naš novi podlistek	49
	Cvetje v jeseni (Ivan Tavčar)	
MOLITVE	Ob starem letu (Kristjan moli)	2
	Ob novem letu (Po Jeorgu Zinku)	10
	Za mir (Po Pavlu VI.)	10

M a l o   z a   š a l o . . .   Uvoženo iz Slovenije:

„Kakšen bedak sem bil, da sem se poročil s teboj!“

„Vem, a jaz sem bila takrat tako zaljubljena, da tega nisem opazila.“

— — —

„Le kako si mogla tako dolgo govoriti s sosedo?“

„Ko bi jaz ne govorila, bi morala njo poslušati.“

— — —

Zdravnik tolaži bolnika, ki se v bolnišnici slabo počuti: „Kar mirni bodite: čez štirinajst dni vas gotovo ne bo več tukaj, pa naj operacija uspe ali ne.“

— — —

V hotelu.

Novi gost: „Kako je postrežba počasna!“

Stari gost: „Res, a človek rad malo počaka, ker je hrana itak slaba.“

— — —

Neki Slovenec je hote! iti v tujino. Na meji je dal le pol pologa, 2.500 din.

Carinik: „Kako da dajete le pol pologa?“

„Ker se ne mislim vrniti.“

— — —

V Sovjetski zvezi je prišel sodnik iz sodne dvorane na hodnik in se na vsa usta smejal. Znanec ga je vprašal, zakaj se smeje.

„Pravkar sem slišal najboljšo smešnico v življenju.“

„Povej mi jo!“

„Ne smem, ker sem tistemu, ki jo je povedal, naložil tri in pol leta ječe.“

Res je, da nimam šestega čuta. Vendar mi je tudi teh pet dovolj, da slišim, otipam, vidim in občutim obstoječe stanje. In na srečo ga tudi lahko zavoham.

— — —

Res je, žrtvoval se je za našo stvar. V nevarnih dneh vojne je bil diverzant: telefonsko zvezo je presekal samemu sebi.

— — —

Tam, kjer pade morala, nastane vhod v podzemlje.

— — —

Največ govorijo ljudje, ki sproti pozabljajo, kaj so pravzaprav hoteli povedati.

— — —

Čeprav se nam verjame na besedo, imamo govore.

— — —

Ljudje se delijo na tiste, ki govorijo glasno, in na tiste, ki šepetajo.

— — —

Član Zveznega izvršnega sveta Janko Smole je najbolj citiran v svetovnem tisku. Rekel je namreč, da bo Jugoslavija odplačala vse svoje dolgove v tujini in poravnala vse svoje obveznosti v tujini.

— — —

Kadar delavci iz protesta nehaajo delati v kapitalističnih državah, imenujemo to stavka. Isti dogodek pri nas označimo s prekinitvijo dela ali s še lepšim imenom — izsiljeni sestanek.

— — —

Najlažje se učimo na napakah, ker materiala ni treba uvažati.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKI VERSKI MESEČNIK

Izdaja ga konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik: msgr. Anton Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA. Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treeview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1984 ša 550.-. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa eslovena. Editor y director: mons. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

